№ 38. ЧЕТВЕРГЪ 11 Апрѣля. 11 Kwietnia. CZWARTEK №. 38.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЪ по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

Przedpłata: Roczna:
W Wilnie . rs. 10
Z przesyłką — 12
Półroczna:
W Wilnie . — 5
Z przesyłką. — 6

Kwartalna:
W Wilnie . — 3
Z przesyłką. — 3 k. 50
Miesięczna . — 1
Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

WYCHODZI we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНІЕ.

Часть Оффиціальная.

С.-Петербургъ 8-го апрѣля.

ТЕЛЕГРАФНОЕ ИЗВѢСТІЕ.

Вильно, 5 апрѣля.

Посланный изъ Шавли отрядъ маіора Свирскаго, изъ двухъ ротъ Нарвскаго пѣхотнаго полка и эскадрона Псковскаго драгунскаго, разбилъ шайку мятежниковъ, въ числѣ до 140 человѣкъ, въ Гелонойскихъ лѣсахъ. У мятежниковъ убито 40, взято въ плѣнъ 3 и разные военные запасы. (Сѣв. Поч.)

ИЗВѢСТІЯ ИЗЪ ВИЛЕНСКАГО ВОЕННАГО ОКРУГА.

Командиръ 1-го стрѣлковаго баталіона, полковникъ Божеряновъ, направленный въ Россіенскій уѣздъ, гдѣ шайки мятежниковъ въ послѣднее время значительно усилились, двинулся, 24 марта, къ сел. Полатище, съ 3 ротвми 1-го стрѣлковаго баталіона и эскадрона Московскаго драгунскаго полка. Военный начальникъ Россіенскаго уѣзда, подполковникъ Заторскій, направилъ туда же маіора Левашова съ резервнымъ эскадрономъ Сумскаго гусарскаго полка и ротою Эстляндскаго пѣхотнаго полка.

Не заставъ мятежниковъ въ Полатищахъ, полковникъ Божеряновъ двинулъ маіора Левашова на Цитовяны, а самъ направился къ Вицалѣ. Маіоръ Левашовъ настигъ мятежниковъ и открылъ перестрѣлку; полковникъ Божеряновъ, услышавъ выстрѣлы, быстро двинулся на подкрѣпленіе и, соединясь съ маіоромъ Левашовымъ, преслѣдовалъ настойчиво шайку. Добѣжавъ до позиціи, заранѣе укрѣпленной двумя рядами засѣкъ съ фронта и обезпеченной съ фланговъ непроходимыми болотами, мятежники попытались было удержаться тамъ и открыли сильный огонь. Полковникъ Божеряновъ велѣлъ ударить въ штыки. Не смотря на топкую мѣстность и сильный огонь непріятеля, стрѣлки и эстляндцы бросились съ такою отвагою, что мятежники разбѣжались въ разныя стороны, причемъ убито 40 человѣкъ, въ числѣ которыхъ начальникъ шайки Цитовичъ и адъютантъ его Станкевичъ; въ плѣнъ взято 5. Съ нашей стороны ранено 7 человѣкъ. При этомъ взято 50 ружей, 36 косъ, много сабель, церковная утварь, иконы и полная одежда трехъ ксендзовъ.

Еще до этого дѣла полковникъ Божеряновъ, слѣдуя въ Россіены 22 марта, захватилъ близъ Шидлова двѣ фуры съ провіантомъ и двухъ косиньеровъ, бѣжавшихъ послѣ дѣла ихъ шайки съ отрядомъ полковника Деллингсгаузена, и сверхъ того помѣщика Бялозора, котораго считаютъ предводителемъ одной изъ бывшихъ шаекъ.

Между тѣмъ другая шайка, вновь образовавшаяся у м. Ейраголы, сожгла паромъ на Ковенскомъ трактѣ на р. Дубиссѣ, разграбила 26 марта почту, шедшую изъ Россіенъ, и уничтожила въ м. Ейраголѣ дѣла становаго пристава и сельскаго управленія государственныхъ имуществъ. По распоряженію генералъ-лейтенанта Лихачева, отрядъ полковника Божерянова направленъ въ Ейраголу.

Получивъ 25 марта ночью извѣстіе, что двѣ значительныя шайки скрываются въ окрестностяхъ Козловой-Руды (станціи Вержболовской желѣзной дороги), генералъ-лейтенантъ Лихачевъ направилъ л.-гв. стрѣлковаго баталіона Императорской фамиліи подполковника Карпова съ 45 стрѣлками того же баталіона, 3 стрѣлковою ротою Копорскаго полка, и однимъ взводомъ 1-й роты Невскаго полка въ Корчеву-Руду, гдѣ, какъ полагали, скрылось скопище мятежниковъ; кромѣ того, послано было на подкрѣпленіе къ подполковнику Карпову 2-я стрѣлковая рота и 120 объѣздчиковъ пограничной стражи.

Не заставъ мятежниковъ въ Корчевой-Рудѣ, подполковникъ Карповъ напалъ въ дер. Марлишкахъ на слѣдъ шайки и продолжалъ слѣдовать форсированнымъ маршемъ. Около дер. Шулле, въ урочищѣ Мейшлаузе, найдены были слѣды двухъ мятежническихъ бивуаковъ, 15 косъ и гильзы для патроновъ. На другой день отрядъ двинулся далѣе по слѣдамъ мятежниковъ, причемъ пѣхота слѣдовала на 80 подводахъ. Посланная впередъ команда пограничной стражи неожиданно наткнулась на мятежниковъ, которые встрѣтили ее залпомъ. Мятежники были открыты въ 3-хъ верстахъ отъ дер. Повелайце въ густомъ лѣсу; они расположились между непроходимыхъ болотъ и на скоро сдѣланными завалами, которыми прикрыли себя и съ фронта. Команда пограничной стражи, подъ начальствомъ штабсъ-капитана Гелесена, открывшая мятежниковъ, завязала съ ними перестрѣлку, а подполковникъ Карповъ, ожидавшій съ пѣхотою въ 3-хъ верстахъ оттуда результата поиска стражниковъ, услыхавъ выстрѣлы, немедленно двинулъ пѣхоту бѣглымъ шагомъ. Мятежники, выбитые штыками изъ заваловъ капитаномъ Васильевымъ, съ ротою Копорскаго полка, обратились въ бѣгство и наткнулись на капитана Сакена, прибывшаго съ другою ротою Копорскаго полка. Поражаемые отовсюду сильнѣйшимъ ружейнымъ огнемъ, мятежники бросились черезъ болото, гдѣ весьма многіе изъ нихъ погибли. Дѣло началось въ 7 часовъ вечера, и наступившая темнота вскорѣ его прекратила.

По донесенію подполковника Карпова, на другой день подобрано 110 тѣлъ, въ числѣ ихъ начальникъ шайки, членъ революціоннаго комитета, Андрушкевичъ, прибывшій изъ Франціи формировать шайку въ Августовской губерніи, и два ксендза; тяжело раненъ и взятъ въ плѣнъ бывшій начальникъ гродненской станціи Кульчицкій *).

Съ нашей стороны убито 2 и ранено 10, въ числѣ убитыхъ былъ одинъ унтеръ-офицеръ Копорскаго полка, который, умирая, просилъ товарищей не заботиться болѣе объ немъ, а продолжать служить вѣрою и правдою Царю.

Шайка мятежниковъ простиралось до 500 чел. и имѣла цѣлью пробраться въ Ковенскую губернію.

Взято 80 ружей, знамя, много бѣлаго оружія, два пуда пороху и нѣсколько подводъ съ разными хозяйственными принадлежностями.

Посланныя въ Лидскій уѣздъ двѣ роты л.-гв. Павловскаго полка и 50 казаковъ, подъ начальствомъ л.-гв. Павловскаго полка капитана Тимофеева, 30 марта двинулись къ д. Бершты, гдѣ нашли мостъ на р. Котрѣ разломаннымъ мятежниками въ предъидущую ночь. Казаки перешли въ бродъ, а пѣхота перебралась по балкамъ моста, и отрядъ продолжалъ движеніе на д. Пиловню. Здѣсь, получивъ извѣстіе, что предводители шайки Нарбутъ и ксендзъ Горбачевскій отправились лѣсомъ на Дубичи, капитанъ Тимофеевъ направился туда съ отрядомъ. Едва цѣпь стрѣлковъ вошла въ опушку лѣса, какъ встрѣчена была сильнымъ ружейнымъ огнемъ. Мятежники были въ устроенныхъ ими наскоро засѣкахъ. Цѣпь, поддерживаемая резервами, кинулась на инсургентовъ, которые, бросивъ свои засѣки, пустились бѣжать. Цѣпь преслѣдовала ихъ по густому болотистому лѣсу, идя иногда по поясъ въ водѣ. Инсургенты разсѣялись въ разныя стороны, оставивъ въ нашихъ рукахъ оружіе, котлы, хлѣбъ и повозку. Дальнѣйшее преслѣдованіе было прекращено по совершенному утомленію людей. Съ нашей стороны убито 2, ранено 5 рядовыхъ, изъ которыхъ одинъ тяжело. Убитыхъ и раненыхъ мятежниковъ видѣли до 25. Въ это же время былъ захваченъ казаками пробиравшійся къ мятежникамъ помѣщикъ Янковскій, у котораго въ повозкѣ нашли оружіе, пудъ пороху и свинецъ. Отрядъ, сдѣлавъ въ этотъ день, по песчанымъ дорогамъ и болотистому лѣсу, до 50 верстъ, прибылъ на ночлегъ въ м. Новый-Дворъ, гдѣ и останется на нѣкоторое время.

Въ Гродненской и Минской губерніяхъ все спокойно. Съ Балтійскаго прибрежья отъ генералъ-лейтенанта барона Майделя донесеній не получено. (Сѣв. Поч.)

С. Петербургское городское общество имѣло счастіе повергнуть на Высочайшее ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА воззрѣніе слѣдующее выраженіе вѣрноподданническихъ чувствъ:

„Всемилостивѣйшій Государь!

„Празднуя великій день Воскресенія Христова, вся Россія, а вмѣстѣ съ нею и вѣрная Твоя столица, радостно вспоминаетъ, что въ этотъ свѣтлый праздникъ Провидѣніе даровало жизнь Монарху, славно правящему судьбами отечества и указующему намъ путь общественнаго блага.

„Мы граждане С. Петербурга, вознося мольбы ко Всевышнему о продленіи на многія лѣта Твоего благотворнаго царствованія, ощущаемъ болѣе, нежели когда либо, потребность излить предъ Тобою наши чувства.

„Враги, завидующіе успѣхамъ Россіи и принимающіе пробужденіе новыхъ силъ общественныхъ, за броженіе стихій разрушительныхъ посягаютъ въ намѣреніяхъ своихъ на цѣлость и нераздѣльность русскаго царства; они мечтаютъ о возможности отторженія областей исконной колыбели русскаго православія и русской державы, областей возвращенныхъ въ составъ нашего отечества потоками русской крови.

„Мы, граждане С. Петербурга, убѣждены, что покушеніе на цѣлость имперіи есть посягательство на жизнь Россіи, а въ ней сильнѣе чѣмъ когда либо, чувство народной чести и любви къ своему Государю.

„Мы не отплачиваемъ врагамъ ненавистью и жаждою мести; но если Провидѣнію угодно будетъ допустить испытаніе для Россіи, то не остановимся ни предъ какими жертвами: поднимемъ знамя за Царя и отечество и пойдемъ, куда укажетъ Твоя, Государь, державная воля".

(Отъ имени с. петербургскаго городскаго общества подлинный подписали: с. петербургскій городской голова, старшины и товарищи ихъ).

31 марта 1863 г.

О снятіи опеки съ имѣнія графа Михаила Потоцкаго. По Высочайшему ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА повелѣнію главноуправляющій III отдѣленіемъ Собственной ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА канцеляріи препроводилъ къ министерство юстиціи просьбу, помѣщика подольской губерніи графа Михаила Потоцкаго, о снятіи опеки съ имѣнія его. Разсмотрѣвъ эту просьбу, управляющій министерствомъ юстиціи, полагалъ: 1) Учрежденную 30 іюня 1845 г. надъ имѣніемъ графа Михаила Потоцкаго опеку закрыть и отдать имѣніе въ его распоряженіе съ запрещеніемъ совершать акты объ отчужденіи имѣнія и обремененіи онаго долгами. 2) Графа Михаила Потоцкаго обязать: въ случаѣ, если сынъ не пожелаетъ болѣе съ нимъ жить, выдавать ему ежегодно пятую часть дохода съ имѣнія, и б) продолжать производить Высочайше разрѣшенныя 17-го января 1850 года

*) Умершій 2 апрѣля отъ ранъ въ Ковно.

TREŚĆ

Część Urzędowa.

St.-Petersburg, 9 kwietnia.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Z Wilna 5. Wysłany z Szawel oddział majora Swirskiego, z dwóch rot narwskiego pieszego półku i ze szwadronu pskowskiego dragońskiego, rozbił bandę w liczbie do 140 ludzi w Giełonojskich lasach. U powstańców zabito 40, wzięto w niewolę 3 i rozmaite zapasy bojowe. (Półn. Pocz.)

WIADOMOŚCI Z WILEŃSKIEGO OKRĘGU WOJENNEGO.

— Dowódca 1-go bataljonu strzeleckiego, półkownik Biżerjanow idąc do powiatu rossieńskiego, gdzie bandy powstańców znacznie się wzmogły ostatniemi czasy, zwrócił się 24 marca do wsi Połatyszcz z 3-ma rotami pierwszego bataljonu strzelców i ze szwadronem moskiewskiego półku dragonów. Naczelnik wojenny powiatu rossieńskiego podpółkownik Zatorski wysłał tamże majora Lewaszowa ze szwadronem rezerwy sumskiego półku huzarów i z rotą estlandzkiego półku.

Nie znalazłszy powstańców w Połatyszczach Bożerjanow posłał majora Lewaszowa na Cytowiany, a sam poszedł do Wical. Major Lewaszow spotkał powstańców i począł strzelać; półkownik Bożerjanow usłyszawszy strzały szybko ruszył tam na pomoc i połączywszy się z majorem Lewaszowym ścigał nieustannie bandę. Dobiegłszy pozycji, zawczasu umocowanéj dwóma rzędami zasieków od frontu i ubezpieczonéj po skrzydłach niedostępnemi błotami, powstańcy chcieli się tam trzymać i rozpoczęli rzęsisty ogień. Półkownik Bożerjanow kazał iść na bagnety. Pomimo grzęzkiéj miejscowości i silnego strzelania nieprzyjaciela, strzelcy i estlandczycy rzucili się z taką odwagą, iż powstańcy musieli pierzchnąć w rozmaite strony, przy czém zabito im 40, w liczbie których i dowódcę Cytowicza razem z adjutantem jego Stankiewiczem; schwytano 5. W wojsku raniono 7. Przy tém wzięto 50 karabinów, 36 kos, wiele szabel, kościelne sprzęty, obrazy i zupełny ubiór trzech księży.

Przed tą rozprawą jeszcze półkownik Bożerjanow, idąc do Rossień 22 marca, zabrał niedaleko Szydłowa dwie fury z prowjantem i dwóch kosynierów, uciekających po rozprawie z oddziałem półkownika Dellingshauzena i prócz tego obywatela Białłozora, którego mają za dowódcę jednéj z byłych band.

Tymczasem druga banda na nowo uformowana pod Ejragołą, spaliła prom na kowieńskim trakcie na Dubissie, zrabowała 26 marca pocztę idącą z Rossień, i zniszczyła w Ejragole akta stanowego assesora i zarządu gminowego dóbr państwa. Z rozporządzenia jenerał-porucznika Lichaczowa oddział półkownika Bożerjanowa został wysłany do Ejragoły.

Otrzymawszy 25 marca w nocy wiadomość, iż dwie znaczne bandy kryją się w okolicach Kozłowéj Rudy (stacja drogi żelaznéj wierzbołowskiéj), jenerał por. Lichaczow posłał 1. gw. bataljonu strzelców Familji Cesarskiéj podpółkownika Karpowa z 45 strzelcami tegoż bataljonu, 3 strzelecką rotą koporskiego półku i z jednym plutonem 1-éj roty półku newskiego do Kozłowéj Rudy, gdzie jak przypuszczano ukrywało się zbiorowisko powstańców; prócz tego posłana została na pomoc podpółk. Karpowowi 2-a rota strzelców i 120 objazdowych straży nadgranicznéj.

Nieznalazłszy powstańców w Kozłowéj-Rudzie podpółkownik Karpow napadł we wsi Marliszkach na ślad bandy i ruszył przyśpieszonym marszem. Przy wsi Szulle, w uroczysku Mejszłauzie, znaleziono ślady dwóch powstańczych biwaków, 15 kos i rurki do nabojów. Na drugi dzień oddział poszedł daléj śladami powstańców, przy czém piechota posuwała się na 80-ciu podwodach. Wysłana przodem komenda straży nadgranicznéj niespodzianie spotkała powstańców, którzy przywitali ją ogniem. Powstańców odkryto o 3 wiorsty od wsi Powelajce w gęstym lesie; oni się rozłożyli między niedostępném błotem i naprędce usypanemi okopami, któremi zasłonili się z frontu. Komenda straży nadgranicznéj pod dowództwem szt. kap. Helesena, która znalazła powstańców, rozpoczęła z nimi strzelanie, a podpółkownik Karpow, oczekując stamtąd o trzy wiorsty rezultatów poszukiwania, usłyszawszy strzały, niezwłócznie posłał piechotę krokiem biegowym. Powstańcy, wybici z okopów bagnetami przez kap. Wasiljewa z rotą półku koporskiego, pierzchnęli i natknęli się na kap. Sakena, który nadszedł z drugą rotą Koporskiego półku. Rażeni zewsząd silnym ogniem powstańcy rzucili się do błota, gdzie wielu z nich zginęło. Walka rozpoczęła się o 7-méj godzinie wieczorem i zmrok ją przerwał.

Podług doniesienia podpółk. Karpowa na drugi dzień zebrano 110 trupów, w téj liczbie i naczelnika bandy członka komitetu rewolucyjnego Andruszkiewicza ,przybyłego z Francji formować bandy w gub. augustowskiéj i dwóch księży; ciężko też ranny został były naczelnik stacji ogrdzieńskiéj Kulczycki (*).

W wojsku zabito 2, raniono 10; w liczbie zabitych był jeden podoficer koporskiego pułku, który umierając prosił swych towarzyszów, aby się o niego już nietroszczyli, lecz starali się służyć wiernie i sprawiedliwie Cesarzowi.

Banda powstańców składała się blizko z 500 ludzi i miała zamiar przejść do gubernji kowieńskiéj.

Wzięto 80 karabinów, chorągiew, wiele białéj broni, dwa pudy prochu i kilka fur z produktami gospodarskimi.

Wysłane do powiatu lidzkiego dwie roty łejb-gw. pawłowskiego pułku i 50 kozaków pod dowództwem 1.-gw. pawłowskiego puł. kap. Timofiejewa, 30 marca ruszyły ku wsi Berszty, gdzie znaleźli most na Kotrze złamany przez powstańców przeszłéj nocy. Kozacy przeszli brodem, a piechota przeszła po belkach mostu i oddział szedł daléj ku wsi Piłowni. Tu dowiedziawszy się, iż dowódcy bandy Narbutt i ks. Horbaczewski przeszli lasem ku Dubiczom, kap. Timofiejew poszedł tam z oddziałem. Zaledwie łańcuch strzelców wstąpił do lasu, gdy powstańcy spotkali go silnym ogniem. Powstańcy siedzieli w uczynionych naprędce zasiekach. Łańcuch podtrzymywany rezerwą rzucił się na powstańców, którzy opuściwszy zasieki pierzchnęli. Łańcuch ścigał ich w gęstym błotnistym lesie idąc nieraz po pas w wodzie. Powstańcy rozsypali się w różne strony, zostawiwszy w naszym ręku broń kotły, chleb i furę. Dalsze ściganie przerwano z powodu zupełnego zmęczenia ludzi. W wojsku zabito 2, raniono 5 szeregowców, z których jeden ciężko. Zabitych i rannych powstańców widziano blizko 25. W tymże czasie został schwytany przez kozaków obyw. Jankowski, który ruszał do powstańców, u którego w powozie znaleziono broń, pud prochu i ołów. Oddział zrobiwszy tego dnia po piasku i błocie z 50 wiorst przybył na nocleg do m. Nowego Dworu, gdzie i pozostanie do pewnego czasu.

W gub. grodzieńskiéj i mińskiéj wszystko spokojnie. Z nadbrzeża baltyckiego od jen. por. Majdela, doniesień nieotrzymano. (Inw. Ros.)

— St.-Petersburga gmina miejska miała szczęście złożyć do uwagi JEGO CESARSKIEJ MOŚCI następny wyraz wiernopoddańczych uczuć:

„Najłaskawszy Monarcho!

„Obchodząc wielki dzień Zmartwychwstania Chrystusowego, cała Rossja, a z nią razem i wierna Twoja stolica, z radością przypomina, że podczas tego uroczystego święta Opatrzność dała życie Monarsze, który sławnie kieruje losami ojczyzny i wskazuje nam drogę ogólnego szczęścia.

„My, mieszkańcy S.-Petersburga, wznosząc modły do Najwyższego o przedłużenie na mnogie lata Twojego dobroczynnego panowania, czujemy dziś więcéj niż kiedykolwiek, potrzebę wylania przed Tobą naszych uczuć.

„Wrogowie, zazdroszczący powodzeniom Rossji i biorący rozbudzenie nowych sił społecznych za fermentację żywiołów niszczących, w zamysłach swoich targają się na całość i nierozdzielność rossyjskiego państwa; marzą o możności oderwania prowincij, odwiecznéj kolebki prawosławja i dzierżawy rossyjskiéj, prowincij, które potokami krwi rossyjskiéj w skład ojczyzny naszéj wrócone zostały.

„My, mieszkańcy S.-Petersburga, jesteśmy przekonani, że targnięcie się na całość cesarstwa jest pokuszeniem się na życie Rossji, a w niéj silniejsze niż kiedykolwiek uczucie narodowéj cześci i miłości ku swojemu Monarsze.

„My nie odpłacamy wrogom nienawiścią i żądzą zemsty; lecz jeżeli Opatrzność zesłać zechce doświadczenie na Rossję, to się niewstrzymamy przed żadną ofiarą: podniesiemy chorągiew za Cesarza i ojczyznę, i pójdziemy tam, gdzie Twoja, Monarcho, potężna wola wskaże."

(W imieniu St.-Petersburskiéj gminy miejskiéj, na autentyku podpisali się: S.-Petersburski prezydent miasta, starszyny i ich towarzysze).

31 marca 1863 r.

— O zdjęciu opieki z majątku hrabiego Michała Potockiego.

Z NAJWYŻSZEGO JEGO CESARSKIEJ MOŚCI rozkazu, głównozarządzający III wydziałem Własnéj NAJJAŚNIEJSZEGO PANA kancelarji przesłał do ministerjum sprawiedliwości prośbę obywatela gubernji podolskiéj hrabiego Michała Potockiego, o zdjęcie opieki z jego majątku. Rozpoznawszy tę prośbę, zarządzający ministerjum sprawiedliwości zdecydował: 1) ustanowioną 30 czerwca 1845 roku nad majątkiem hr. Michała Potockiego opiekę zwinąć i oddać majątek w jego rozporządzalność, ze wzbronieniem zawierania aktów co do aljenacji tego majątku lub odłużania onegoż; 2) hrabiego Michała Potockiego zobowiązać: a) w razie jeśli syn nie będzie chciał z nim mieszkać nadal, wydawać mu piątą część dochodów rocznych z majątku i b) kontynować wydawanie Najwy-

(*) Który umarł z ran w Kownie 2 kwietnia.

ежегодныя благотворительныя пожертвованія. 3) Высочайшее повелѣніе, отъ 28-го ноября 1850 г., о признаніи недѣйствительными всѣхъ актовъ, совершенныхъ графомъ Потоцкимъ съ учрежденія опеки по настоящее время, оставить въ полной силѣ. На всеподданнѣйшемъ докладѣ управляющаго министерствомъ юстиціи ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ послѣдовала Собственноручная Высочайшая резолюція: *„Согласенъ, но только въ такомъ случаѣ, если онъ воротится въ Россію.“* (Сѣв. Поч.)

О взиманіи налога съ недвижимыхъ имуществъ. Въ Высочайше утвержденныхъ 1-го января сего года правилахъ о взиманіи налога съ недвижимыхъ имуществъ въ городахъ, посадахъ и мѣстечкахъ установлены въ числѣ постепенныхъ мѣръ взысканія недоимокъ по сему налогу: а) составленіе полиціею описей недоимочныхъ имуществъ съ предвареніемъ неплательщиковъ о послѣдствіяхъ недоимки (ст. 24); б) взятіе сихъ имуществъ подъ присмотръ полиціи, съ обращеніемъ получаемаго владѣльцемъ дохода въ уплату недоимки (ст. 25), и в) представленіе описей въ мѣстную городскую думу или ратушу для распоряженія о продажѣ сихъ имуществъ (ст. 27). Какъ на приведенныя здѣсь дѣйствія полиціи опредѣлены въ тѣхъ же статьяхъ сроки, а уѣздное казначейство, либо городское управленіе, на которое возложено взиманіе налога, обязаны будутъ по соображеніи и съ сими сроками сообщать полиціи и списки недоимщиковъ, подлежащихъ извѣстной мѣрѣ взысканія и съ своей стороны расчитывать пеню, слѣдующую ко взысканію, то г. министръ финансовъ, въ предупрежденіе какихъ-либо по сему предмету упущеній со стороны мѣстъ, на которыя возложено взиманіе налога, проситъ вмѣнить въ обязанность полиціи: 1) увѣдомлять своевременное уѣздное казначейство, а гдѣ такого нѣтъ городскую думу, или замѣняющее оное учрежденіе, для надлежащихъ отмѣтокъ по окладнымъ книгамъ налога о томъ: какого именно числа сдѣлано распоряженіе о взятіи каждаго недоимочнаго имущества въ присмотръ полиціи, на основаніи ст. 25 Высочайше утвержденныхъ правилъ; 2) сообщать уѣздному казначейству своевременно о томъ, какого именно числа составлена полиціею опись недвижимаго имущества, доставляемая, на основаніи ст. 27 тѣхъ же правилъ, въ городскую думу, или замѣняющее оную учрежденіе для продажи онаго. Сверхъ сего, на основаніи ст. 28 Высочайше утвержденныхъ правилъ, хозяину недоимочнаго имущества предоставлено право пріостанавливать продажу онаго внесеніемъ недоимки съ увеличенною, именно двухъ-процентною, пенею, со времени составленія описи (ст. 25). Посему для правильнаго исчисленія сей пени, мѣсто, производящее взиманіе налога, должно имѣть въ виду удостовѣреніе о томъ, какого числа было окончено составленіе описи, а хозяину имущества не должно быть отказываемо полиціею въ выдачѣ ему таковаго удостовѣренія, для представленія при взносѣ куда слѣдуетъ недоимки съ пенею.

О таковомъ требованіи статсъ-секретаря Рейтерна сообщено гг. начальникамъ губерній для зависящихъ распоряженій. (30 марта 1863 г.; по деп. пол. исп. N. 46). (Сѣв. Поч.)

— *О призывѣ отпускныхъ на службу.* ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ 20-го и 22-го сего марта Высочайше соизволилъ утвердить росписанія о призывѣ безсрочно и временно отпускныхъ нижнихъ чиновъ на дѣйствительную службу: 1) Подъ N. 17 для пополненія вновь формируемыхъ крѣпостныхъ полковъ. 2) Подъ N. 18 для укомплектованія 1, 2 и 4 резервныхъ стрѣлковыхъ баталіоновъ, по штату военнаго времени. 3) Подъ N. 19: а) для отдѣльнаго гренадерскаго корпуса, на пополненіе вновь формируемыхъ въ полкахъ сего корпуса третьихъ баталіоновъ; б) для 2-го резервнаго корпуса, на укомплектованіе полковъ 16, 17 и 18 пѣхотныхъ дивизій, съ ихъ стрѣлковыми баталіонами по штату военнаго времени, и в) для 1, 2, 3 и 5 резервныхъ пѣхотныхъ дивизій на сформированіе резевныхъ полковъ двухъ-баталіоннаго состава. Росписанія эти разосланы къ исполненію командирамъ баталіоновъ внутренней стражи и линейныхъ, равно къ подлежащимъ начальникамъ губерній при циркулярѣ съ нарочными фельдегерами. Военный министръ, увѣдомляя объ этомъ, просилъ подтвердить чрезъ начальниковъ губерній градскимъ и уѣзднымъ полиціямъ, дабы онѣ, при предстоящихъ призывахъ отпускныхъ неупустительно исполняли обязанности, возложенныя на полиціи положеніемъ Высочайше утвержденнымъ 7-го апрѣля 1859 года.

О таковомъ требованіи генералъ-адъютанта Милютина сообщено гг. начальникамъ губерній для зависящихъ распоряженій. (2-го апрѣля 1863 г.; по деп. пол. исп. N. 47). (Сѣв. Поч.)

Временныя правила для народныхъ школъ въ губерніяхъ: виленской, ковенской, гродненской, минской, могилевской и витебской—удостоены Высочайшаго утвержденія въ 23-й день марта 1863 г.

§ 1. Для завѣдыванія всѣми народными школами въ губерніяхъ: виленской, ковенской, гродненской, минской, могилевской и витебской, учреждаются дирекціи народныхъ школъ въ городахъ: Вильнѣ, Поневѣжѣ, Минскѣ, Могилевѣ и Витебскѣ.

§ 2. Каждая дирекція состоитъ подъ управленіемъ училищнаго совѣта, который имѣетъ въ своемъ вѣдѣніи всѣ вообще народныя училища, находящіяся въ дирекціи, и въ подлежащихъ случаяхъ входитъ по дѣламъ учебнымъ съ представленіями къ попечителю учебнаго округа.

§ 3. Училищный совѣтъ состоитъ изъ предсѣдателя, съ званіемъ директора народныхъ училищъ, членовъ отъ министерствъ: внутреннихъ дѣлъ, государственныхъ имуществъ и мѣстнаго епархіальнаго вѣдомства православнаго исповѣданія и изъ инспекторовъ народныхъ училищъ. Въ числѣ инспекторовъ могутъ быть лица отъ духовнаго вѣдомства, по соглашенію попечителя съ епархіальнымъ начальствомъ. Число инспекторовъ опредѣляется сообразно мѣстнымъ потребностямъ, но, по возможности, въ такомъ размѣрѣ, чтобы на каждаго приходилось не болѣе 50 училищъ. Кромѣ того по дѣламъ училищъ, учрежденныхъ для населенія католическаго, приглашается предсѣдателемъ совѣта, въ нужныхъ случаяхъ, лицо духовнаго вѣдомства римско-католическаго епископа.

§ 4. Директоръ и инспекторы, кромѣ лицъ духовнаго вѣдомства, назначаемыхъ по соглашенію съ епархіальнымъ начальствомъ, опредѣляются — первый, по представленію попечителя учебнаго округа, министромъ народнаго просвѣщенія, а инспекторы—попечителемъ.

§ 5. Училищный совѣтъ имѣетъ слѣдующія обязанности: 1) наблюденіе за преподаваніемъ во всѣхъ вообще народныхъ улилищахъ дирекціи, посредствомъ, по возможности, частаго обозрѣнія оныхъ инспекторами, которые о результатѣ осмотра доносятъ совѣту; 2) попеченіе объ открытіи новыхъ училищъ и отдѣленій оныхъ и объ улучшеніи существующихъ; 3) разрѣшеніе на открытіе новыхъ училищъ обществами городскими и сельскими; 4) снабженіе училищъ учебными пособіями; 5) назначеніе учителей и учительницъ въ народныя училища вѣдомства министерства народнаго просвѣщенія и государственныхъ имуществъ и утвержденіе лицъ, избираемыхъ въ эти должности для своихъ училищъ обществами городскими и сельскими; 6) представленіе попечителю учебнаго округа о назначеніи изъ училищныхъ суммъ наградъ и пособій учителямъ, заслуживающихъ поощренія, и немедленное удаленіе тѣхъ, кои будутъ признаны по чему-либо неблагонадежными; 7) представленіе попечителю и подлежащему начальству о закрытіи училища въ нужныхъ случаяхъ; 8) сообщеніе своихъ распоряженій училищамъ, посредствомъ циркуляровъ, и представленіе оныхъ попечителю учебнаго округа, генералъ-губернатору, губернатору, мѣстному епархіальному архіерею и управляющему палатою государственныхъ имуществъ; 9) представленіе тѣмъ же лицамъ ежегоднаго отчета о состояніи народныхъ училищъ дирекціи, и 10) сношеніе, въ нужныхъ случаяхъ, по дѣламъ учебнымъ со всѣми вѣдомствами и лицами.

§ 6. При исполненіи этихъ обязанностей, совѣтъ руководствуется инструкціею, утверждаемою министромъ народнаго просвѣщенія, по соглашенію съ подлежащими вѣдомствами.

§ 7. Народныя училища, состоя подъ контролемъ совѣта, который посылаетъ инспекторовъ для осмотра оныхъ, освобождаются затѣмъ отъ представленія всякаго рода срочныхъ вѣдомостей, донесеній и т. п. Необходимыя о нихъ свѣдѣнія собираются самими инспекторами, на мѣстѣ, при осмотрѣ училища.

§ 8. Для удобнѣйшаго осмотра училищъ дирекція можетъ быть раздѣлена между инспекторами на участки.

§ 9. Всѣ дѣла по народнымъ училищамъ поступаютъ въ совѣтъ на имя директора и рѣшаются по большинству голосовъ. При равенствѣ голосовъ, голосъ предсѣдателя даетъ перевѣсъ. Порядокъ дѣлопроизводства въ совѣтѣ учреждается попечителемъ учебнаго округа.

§ 10. Министерство государственныхъ имуществъ учреждаетъ народныя училища и закрываетъ оныя по собственному усмотрѣнію. Общества городскія и сельскія на открытіе училища испрашиваютъ разрѣшенія совѣта, а въ случаѣ надобности закрыть училище доводятъ о томъ предварительно до свѣдѣнія совѣта.

§ 11. Народныя училища устраиваютъ у себя учебный курсъ по мѣстнымъ соображеніямъ и потребностямъ, представляя однако программу онаго на утвержденіе улилищнаго совѣта.

§ 12. Предметами учебнаго курса народныхъ училищъ служатъ: а) Законъ Божій (краткій катихизисъ и священная исторія); б) русскій языкъ, чтеніе по книгамъ гражданской и церковной печати и письмо; в) первыя четыре дѣйствія ариѳметики, и г) церковное пѣніе. Всѣ означенные предметы должны преподаваться въ сихъ училищахъ по руководствамъ, одобреннымъ министерствомъ народнаго просвѣщенія или духовнымъ вѣдомствомъ по принадлежности.

§ 13. Въ народныя училища допускаются дѣти всѣхъ состояній, безъ различія вѣроисповѣданія.

§ 14. Законъ Божій преподается приходскимъ священникомъ или особымъ законоучителемъ, съ утвержденія епархіальнаго начальства по представленію училищнаго совѣта.

§ 15. Въ училищахъ, учрежденныхъ для населенія православнаго исповѣданія, приходскій священникъ наблюдаетъ вообще за религіознымъ и нравственнымъ направленіемъ въ училищѣ и въ случаѣ надобности сообщаетъ замѣчанія свои учителю и лицамъ, завѣдывающимъ училищемъ. Если бы замѣчанія эти не были приняты въ уваженіе, приходскій священникъ доноситъ о томъ училищному совѣту.

§ 16. Установленіе въ народныхъ училищахъ платы за ученіе, когда это будетъ признано возможнымъ и нужнымъ, а равно освобожденіе отъ оной, предоставляется усмотрѣнію тѣхъ вѣдомствъ и обществъ, на счетъ которыхъ улилища содержатся.

§ 17. Преподаваніе въ народныхъ училищахъ поименованныхъ губерній производится на русскомъ языкѣ.

§ 18. Дѣтямъ, принадлежащимъ въ римско-католическому вѣроисповѣданію, Законъ Божій преподается ихъ законоучителями на мѣстномъ нарѣчіи. (Сѣв. Поч.)

— Приказомъ по вѣдомству путей сообщенія и публичныхъ зданій, 1-го апрѣля, непремѣнный членъ общаго присутствія виленской губернской строительной и дорожной коммиссіи, инженеръ-полковникъ НАРБУТЪ перемѣщенъ тѣмъ же званіемъ во владимірскую губернскую строительную и дорожную коммиссію.

żéj zatwierdzonych 17 stycznia 1850 r. corocznych dobroczynnych ofiar; 3) Najwyższy rozkaz, z 28 listopada 1850 r. o przyznaniu jako nierzeczywistych wszystkich aktów uczynionych przez hr. Michała Potockiego od czasu zatwierdzenia opieki do czasu obecnego utrzymać w całéj mocy. Na najpoddanniejszém przełożeniu zarządzającego ministerjum sprawiedliwości Cesarzowi Jego Mości, nastąpiła Własnoręczna Najwyższa rezolucja: „Przyzwalam, lecz tylko w takim razie, jeśli on powróci do Rossji.“

— O pobieraniu podatku od nieruchomych majętności. W Najwyżéj zatwierdzonych 1-go stycznia roku bieżącego przepisach o pobieraniu podatku od nieruchomości po miastach, posadach i miasteczkach postanowione zostały w liczbie stopniowych środków egzekwowania zaległości w tym poborze: a) opisywanie przez policję majętności zalegających, z uprzedzeniem winnych o następstwach zaległości (art. 24); b) przyjęcie tych majętności pod nadzór policji, z użyciem otrzymywanych z nich dochodów na opłacenie zaległości (art. 25) i c) przedstawienie opisania do miejskiéj dumy lub do ratusza, celem należytego rozporządzenia względem wyprzedaży tych majętności (art. 27). Ponieważ dla wykonania tych środków policyjnych zostały przepisane termina w tychże artykułach, gdy tymczasem podskarbstwo powiatowe, lub zarząd miejski, na których leży obowiązek pobierania podatku, powinny będą po należytem rozważeniu tych terminów udzielać policji i listy zalegających osób, podpadających pewnéj egzekucji i ze swéj strony wyliczać sztrafy, które należy uzyskać, przeto p. minister uprzedzając mogące przytém wyniknąć wszelkie nieregularności ze strony władz pobierających podatki, uprasza włożyć obowiązek na policję: aby zawiadamiała w swoim czasie podskarbstwo, a gdzie onego niemasz, dumę miejską lub zastępującą onę instytucję, dla należytych adnotacij w księgach podatkowych o tém: kiedy mianowicie zrobiono rozporządzenie, aby policja przyjęła pod nadzór majętność na mocy art. 25 Najwyżéj zatwierdzonych przepisów; 2) zawiadamiać podskarbstwo zawczasu o tém, kiedy policja uczyniła opisanie nieruchomości, które się przesyła na mocy art. 27 tychże przepisów do dumy lub zastępującéj ją instytucji dla sprzedania nieruchomości. Prócz tego na mocy art. 28 Najwyżéj zatwierdzonych przepisów, właścicielowi zalegającéj majętności służy prawo wstrzymania sprzedaży onéj przez opłacenie zaległości z powiększoną, a mianowicie dwuprocentową peną, od czasu uczynienia opisania (art. 25). Dla prawidłowego więc wyliczenia téj peny władza uskuteczniająca pobieranie podatku powinna mieć na względzie zaświadczenie o tém, kiedy mianowicie ukończono opisanie, a właścicielowi majętności policja nie powinna odmawiać wydania tegoż zaświadczenia dla przedstawienia przy opłacie gdzie należy zaległości z peną.

O takowem wymaganiu sekretarza stanu Reuterna zakomunikowano pp. naczelnikom gubernji dla należytych rozporządzeń (30 marca. 1863 r. w dep. pol. wyk. N. 46.)

— O powołaniu urlopowanych do służby. CESARZ JEGO MOŚĆ 20-go i 22-go przeszłego marca Najwyżéj raczył zatwierdzić rozpisania o powoływaniu bezterminowo- i czasowo-urlopowanych żołnierzy niższych stopni do rzeczywistéj służby: 1) Pod N. 17 dla dopełnienia nowo-uformowanych fortecznych pułków. 2) Pod N. 18 dla skompletowania 1, 2 i 4 rezerwowych strzeleckich bataljonów podług etatu stopy wojennéj. 3) Pod N. 19: a) dla oddzielnego korpusu grenadjerów, na dokompletowanie nowo uformowanych w pułkach tego korpusu trzecich bataljonów; b) dla 2-go korpusu rezerwy, na dokompletowanie pułków 16, 17 i 18 pieszych dywizij z należącemi do onych bataljonami strzelców, podług etatu na stopie wojennéj i c) dla 1, 2, 3 i 5 rezerwowych pieszych dywizij, na uformowanie pułków rezerwowych dwubataljonowego składu. Rozpisania takowe rozesłane zostały dla wypełnienia do dowódców bataljonów straży wewnętrznéj i linjowych, tudzież do właściwych naczelników gubernij przy okolniku umyślnymi feldjegrami. Minister wojny, zawiadamiając o tém, prosił aby nakazać przez naczelników gubernij do miejskich i powiatowych policij, aby te przy obecnych powoływaniach urlopowanych, nieodzownie wypełniały obowiązki, wkładane na policję ustawą Najwyżéj zatwierdzoną 7-go kwietnia 1859 roku.

O takowym reskrypcie jenerał-adjutanta Milutina zakomunikowano pp. naczelnikom gubernij dla należytych rozporządzeń (2 kwietnia 1863 roku; w dep. pol. wyk. N. 47.)

— Czasowe przepisy dla szkół narodowych w gubernjach wileńskiéj, kowieńskiéj, grodzieńskiéj, mińskiéj, mohylewskiéj i witebskiéj, zaszczycone Najwyższém zatwierdzeniem 23 marca 1863 roku.

§ 1. Dla zawiadywania wszystkiemi szkołami w gubernjach: wileńskiéj, kowieńskiéj, grodzieńskiéj, mińskiéj, mohylewskiéj i witebskiéj ustanawiają się dyrekcje szkół narodowych w Wilnie, Poniewieżu, Mińsku, Mohylewie i Witebsku.

§ 2. Każda dyrekcja zostaje pod zarządem rady szkolnéj, która zawiaduje wszystkiemi w ogóle szkołami narodowemi, znajdującemi się w dyrekcji i w danych razach czyni przedstawienia o sprawach szkolnych do kuratora okręgu naukowego.

§ 3. Rada szkolna składa się z prezydującego w godności dyrektora szkół narodowych, członków od ministerjów: spraw wewnętrznych, dóbr państwa i miejscowéj djecezalnéj zwierzchności prawosławnego wyznania i z inspektorów szkół narodowych. W liczbie inspektorów mogą być osoby od duchownego zarządu po znlesieniu się kuratora z władzą djecezalną. Liczba inspektorów ustanawia się stosownie do miejscowych potrzeb, lecz o ile możności w takim stosunku, żeby na każdego przypadało nie więcéj 50 szkół. Prócz tego w sprawach szkół założonych dla ludności katolickiéj, wzywa się na prezydującego w radzie w razie potrzeby, osoba duchownego zarządu rzymsko-katolickiego wyznania, z wyboru katolickiego biskupa.

§ 4. Dyrektor i inspektorowie, oprócz osób duchownego zarządu mianowanych za zgodzeniem się władzy djecezalnéj mianują się — pierwszy na przedstawienie kuratora naukowego okręgu, przez ministra narodowego oświecenia, a inspektorowie — przez kuratora.

§ 5. Rada szkolna ma następujące obowiązki: 1) przestrzeganie wykładu we wszystkich w ogóle szkołach narodowych dyrekcij przez o ile można częste wizytowania inspektorów, którzy o rezultacie każdéj wizytacji donoszą radzie; 2) staranie o zakładaniu nowych szkół i oddziałów onych, oraz o ulepszeniu istniejących; 3) udzielanie pozwolenia na otwieranie nowych szkół przez gromady miejskie i wiejskie; zaopatrywanie szkół w zasoby naukowe; mianowanie nauczycieli i nauczycielek do szkół narodowych, zostających pod zarządem ministerjum oświaty i dóbr państwa, oraz zatwierdzenie osób wybieranych do tych obowiązków dla swych szkół przez gromady miejskie i wiejskie; 6) przedstawienie do kuratora naukowego okręgu o wyznaczaniu z summ szkolnych nagrody i zapomogi dla nauczycieli zasługujących na zachętę i bezzwłoczne usuwanie tych, na których z jakiejkolwiek racji polegać nie można; 7) przedstawienie do kuratora naukowego okręgu lub do władzy właściwéj o zakryciu w razie potrzeby szkoły; 8) komunikowanie swych rozporządzeń do szkół przez okolniki i przedstawianie takowych do kuratora, jenerał-gubernatora, gubernatora, miejscowego djecezalnego archiereja i zarządzającego izbą dóbr państwa; 9) przedstawianie do tychże osób rocznych sprawozdań o stanie szkół narodowych dyrekcij i 10) korespondencję w razie potrzeby ze wszystkimi zarządami i osobami.

§ 6. Przy wypełnianiu tych obowiązków rada przewodniczy się instrukcją, zatwierdzoną przez ministra oświaty po zniesieniu się z należytemi władzami.

§ 7. Szkoły narodowe, zostając pod kontrolą rady, która wysyła inspektorów na wizyty tychże, zwalniają się od przesyłania wszelkich terminowych wiadomości, doniesień i t. d. Potrzebne w tym względzie wiadomości zbierają się przez samychże inspektorów na miejscu, przy wizytowaniu szkoły.

§ 8. Dla łatwiejszego kontrolowania dyrekcja może byc rozdzielona pomiędzy inspektorami na uczątki.

§ 9. Wszystkie sprawy dotyczące szkół narodowych przesyłają się do rady na imię dyrektorów i rozstrzygają się podług większości głosów. Przy równéj ilości głosów, głos prezydującego daje przewagę. Kolej przewodu spraw w radzie ustanawia się przez kuratora okręgu.

§ 10. Ministerjum dóbr państwa zakłada szkoły narodowe oraz zakrywa takowe podług własnego uznania. Gromady miejskie jako też i wiejskie na otwarcie szkół powinny wyjednać pozwolenie rady, a w razie potrzeby zakrycia szkoły zawiadamiają o tém naprzód radę.

§ 11. Szkoły narodowe ustanawiają dla się kursa naukowe, stosownie do uwag i potrzeb miejscowych, przedstawiając jednakże program na zatwierdzenie rady szkolnéj.

§ 12. Przedmioty kursu naukowego w szkołach narodowych są następujące: a) religja (krótki katechizm i historja święta), b) język rossyjski, czytanie na książkach świeckich i duchownych i pisanie, c) pierwsze cztery działania arytmetyki i d) śpiewy kościelne. Wszystkie te przedmioty powinny być wykładane według podręczników pozwolonych przez ministerjum oświaty lub przez właściwy zarząd duchowny.

§ 13. Do szkół narodowych przyjmują się dzieci wszystkich stanów bez różnicy wyznania.

§ 14. Religja wykłada się przez proboszcza parafjalnego lub osóbnego nauczyciela religji z zatwierdzenia władzy djecezalnéj na przedstawienie rady szkolnéj.

§ 15. W szkołach zakładanych dla ludności prawosławnego wyznania, proboszcz ma nadzór ogólny nad religijnym i moralnym kierunkiem w szkole i w razie potrzeby podaje uwagi swoje nauczycielom i osobom zawiadującym szkołą. Jeśliby uwagi takowe nie były przyjęte, wówczas proboszcz donosi o tém radzie szkolnéj.

§ 16. Wyznaczanie w szkołach narodowych opłaty za naukę, skoro to będzie uznane za potrzebne, tudzież zwolnienie od opłaty zostawuje się do uwagi tych zarządów i gromad, kosztem których zakład się utrzymuje.

§ 17. Wykład w szkołach narodowych w rzeczonych gubernjach odbywa się w języku rossyjskim.

§ 18. Dzieciom katolickiego wyznania, religja wykłada się przez nauczyciela ich religji w języku miejscowym.

— Rozkazem w wydziale dróg, kommunikacji i publicznych budowli, 1 kwietnia, członek ciągły ogólnego urzędu wileńskiéj gubernjalnéj budowniczéj i drogowéj kommissji inżynjer pułkownik NARBUTT przeniesiony został na téż posadę do włodzimierskiéj gubernjalnéj budowniczéj i drogowéj komissji.

IZABELLA.

PRZEZ PANIĄ WOOD.

(Przekład z angielskiego.)

(Dalszy ciąg, ob. N. 37).

Nazajutrz spotkały Izabellę kłopoty jéj nowego położenia. Panna Kornelja zeszła na śniadanie w znajomym już nam ubiorze. Zaraz za nią wszedł Carlisle z żoną ubraną w pół żałobną prześliczną suknię, obłożoną szerokiemi czarnemi wstążkami.

Kornelja nadęta, zachmurzona, cierpka, przyrządzała śniadanie. Pod koniec śniadania Piotr oznajmił, że chłopiec od rzeźnika chce wiedzieć, co dziś wezmą na obiad. Panna Carlisle pełna złośliwéj radości, spójrzała na Izabellę, która nie zajmując się tém nigdy, nie wiedziała co odpowiedzieć, co zamówić. Wejrzenie Kornelji całkiem ją zmięszało.

— Niech przyniosą cokolwiek do rondla i na roszt— powiedziała nakoniec, nierozumiejąc sama co mówi.

Dla uszu p. Kornelji to było za wiele. Zerwała się więc i powiedziała:

— Alboż nie wiecie, że to nie jést zamówieniem. Dla rzeźnika naszego, będzie to niezrozumiałą zagadką. Czy chcecie, żebym się tém zajęła?

— Z całego serca— odpowiedziała Izabeila— jeszcze nieznam gospodarki, ale się prędko nauczę.

Zamiast odpowiedzi, Kornelja odwróciła się do niéj plecami i dumnie wyszła z pokoju.

Carlisle skorzystał z tego sam na sam, ażeby z żoną o siostrze pomówić.

— Kornelja chce z nami mieszkać, ale niewiem czy się mam na to zgodzić. Raz mi się zdaje, że ona mogłaby ci oszczędzić kłopotów i nudy zajmując się gospodarstwem, to znowu myślę, że bez niéj bylibyśmy szczęśliwsi. Serce Izabelli ścisnęło się boleśnie, na myśl, że każdy krok jéj będzie śledzony przez tę Megerę. Nic jednak nie poradziła mężowi i prosiła go, ażeby postąpił wedle swéj woli.

— Izabello— rzekł do niéj Carlisle z żywością:— chcę wiedzieć twoje zdanie. Jedyném pragnieniem mojém jest, urządzić ci tu wszystko wedle twéj woli i twego gustu. Jedynym celem życia mego, szczęście twoje.

— Niech się zostanie, Archibaldzie; wszak ona nie może zamącić szczęścia naszego.

— Za jeden lub dwa miesiące obaczymy jak będzie— powiedział Carlisle, zamyślając się.

Wróciwszy do swego pokoju, Izabella zastała tam Marvel, która klęcząc rozpakowywała rzeczy. Spostrzegłszy swoją panię wstała i poprosiła ją o pozwolenie powiedzieć słów kilka. Zaczęła, więc wyliczać swe skargi i skończyła mówiąc, że nie może dłużéj zostawać w domu tak źle urządzonym, że chciałaby zaraz się oddalić i dla tego nie rozpakowywała rzeczy swoich.

— Wiem— odpowiedziała Izabella—że tu brak posługi, ale za dni kilka wszystko będzie urządzone. Przytém wychodząc za mąż, uprzedziłam cię, że będziemy żyć skromnie.

— Nie miałam nic do powiedzenia przeciwko temu — mówiła służąca;—ale czuję, że nie będę mogła żyć w ciągłych stosunkach z tą....— Marvel tylko co nie wymówiła wyrazu, który miał

Część Nieurzędowa.

Wilno, 10 kwietnia.

POGLĄD OGÓLNY.

Po przerwie świątecznéj, parlamenty francuski, włoski, angielski, pruski i szwedzki, wróciły do zwykłych zatrudnień.

W Paryżu senat zagłosował, na posiedzeniu 13 kwietnia, uchwałę o własności arabskiéj; na liczbę 119-tu głosujących, 117-tu oświadczyło się za uchwałą. Ciało prawodawcze roztrząsa projekt do prawa zmieniającego niektóre rozporządzenia kodeksu karnego. Według wszelkiego podobieństwa do prawdy, do rozbioru budżetu nie można będzie przystąpić przed końcem bieżącego tygodnia; nowe odroczenie izby okaże się potrzebném.

W Anglji wkrótce wytoczona zostanie rzecz o przesileniu bawełniczném. Gabinet lorda Palmerstona dotknięty został przypadkiem ministra skarbu pana Gladstone, który spadłszy z konia od dni kilku cierpi na mocne stłuczenie, ale wolny jest od wszelkiego niebezpieczeństwa, i przez śmierć sir Jerzego Cornwall, baroneta Lewis, ministra wojny, nagle zmarłego dnia 13 kwietnia. Urodzony w r, 1806, wszedł on do parlamentu w 1837-m jako przedstawiciel hrabstwa Hereford. W rok późniéj objął urząd podsekretarza stanu w wydziale spraw wewnętrznych; w lipcu 1850-go był sekretarzem podskarbstwa i złożył ten urząd wówczas, kiedy lord John Russell w roku 1852-m wyszedł z gabinetu. W roku 1856-m mianowany został kanclerzem szachownicy, na miejsce pana Gladstone; we trzy lata późniéj objął zarząd wydziału spraw wewnętrznych, po złożeniu zaś przez lorda Herbert ministerstwa wojny, sir Lewis objął tę posadę i zachował ją aż do śmierci.

We Włoszech rzeczy idą zwykłym trybem. Król zwiedza teraz Toskanję i wszędzie przyjmowany jest z zapałem; królewicz Humbert, ulubieniec Lombardji, ma wkrótce zwiedzić kraje neapolitańskie, gdzie mimo widocznego polepszenia stanu rzeczy, jeszcze długo pracować przyjdzie nim uspokoją się umysły i nim ludność wiejska odwyknie od zbójectwa, od niepamiętnych czasów jakby puścizną po przodkach odziedziczonego. Główna dźwignia polityczna zdaje się codzień coraz więcéj słabnąć; Franciszek II mniéj niż dotąd czynnie zbiera i zasila zbójeckie drużyny; hersztowie ich w rozpaczy, że wszelkie inne drogi są dla nich zamknięte, uciskają kraj na własną rękę; a wieśniacy, dawnym zwyczajem, przeplatają prace około roli wycieczkami w lasy lub na gościńce.

W tych ostatnich czasach trwożliwsze umysły ulękły się pogłosek o knowanych zamachach przez stronnictwo działania, o tajnych zaciągach ochotniczych w celu uderzenia na Wenecję. Ale rząd włoski, który troskliwie strzeże porządku, uspokoił dwory obce w tym względzie; pewny jest bowiem, że do żadnego zaburzenia nie przyjdzie. Zbieg okoliczności, aż nadto czytelnikom K u r j e r a znany, nie dozwolił ostatecznie ustalić się Włochom jednolitym. Niektórzy przypisują to głównie téj przyczynie, że pierwiastki narodowe dotąd wirują około przyrodzonego swojego środka ciężkości. Turyn tym środkiem być nie może. Nie bije tu pełnym zdrojem życie ludowe; powiedzieć nawet można, że niema tu dworu. Król, bogaty w najwyższe przymioty umysłu i serca, żyje niemal samotnie; książęta krwi są w ciągłych podróżach, a kiedy i to niema miejsca, bawią w Moncalieri i raz tylko na tydzień, w niedzielę, przyjeżdżają do Turynu dla wysłuchania mszy rannéj w kaplicy zamkowéj i co prędzéj wracają na wieś. Jeszcze w ostatnich dwóch latach, ludność turyńska mogła wzrok rozradować patrząc po przechadzkach na śliczne młodziuchne oblicze Marji-Pii; niewiasty z gminu nazywały ją Creatura bella bianco vestita (piękne biało ubrane stworzenie).

Teraz dwór turyński owdowiały, bezdzietny, przedstawia tylko milczące wspaniałe komnaty, bo król choć i bawi w mieście, mieszka zwykle na poddaszu pałacowém, gdzie odbywa i rady gabinetowe i wszystkie swoje sprawy załatwia. Podczas mięsopustu dwa lub trzy bale dworskie zaledwie zdołają rozruszać nieco otrętwiałość panującéj tu jednostajności. Ten brak życia towarzyskiego odbija się i w życiu politycznem całego kraju. Narodowe wstrząśnienie włoskie słabo wpłynęło na przetworzenie społeczne. Piemont pochłonął Włochy; ale nie przyswoił sobie gwarnych obyczajów. Hrabia Cavour wstrząsnął cały półwysep, lecz nie miał czasu pomyśleć nad poprawą dworu. Szlachta piemoncka, dumna a uboga jak szkocka, usunęła się od ruchu, lecz w niczém nie stała mu na zawadzie. Wierna mężnym skłonnościom rycerskiego plemienia, stanęła na czele wojska. Trzymając się wiekami przekazanych zwyczajów, obstaje przy opartym na niezachwianéj prawości przywileju otaczania w milczącéj wyłączności osoby królewskiéj. Nawet patrycjat genueński, tak wysoko na szczeblach rodowych stojący, niechętnie szuka przystępu do dworu. Nieistnieje żadne prawo, w moc którego urzędy dworskie, jak w niektórych innych krajach, są dziedzicznemi w pewnych domach, ale dotąd żadnemu florenckiemu strozzi ani neapolitańskiemu caracciolo do głowy nie przyszło starać się o dostojeństwo dworskie. Wysoka więc szlachta piemoncka wyłącznie je piastuje. Na nieszczęście margrabia Breme, wielki ochmistrz turyński, ani domyśla się, że porządek do jakiego przed 50-ciu laty przywykł kiedy był mistrzem obrzędów, już dziś jest nie na dobie. Dotąd ministrowie pochodzili albo za znakomitych rodzin, albo byli piemontczykami, jak hrabiowie Cavour i Azeglio, i od niepamiętnych więc czasów mieli wstęp do dworu; albo demokratami, jak Rattazzi, lub cudzoziemcami, jak Riccasoli: nie troszczyli się wcale o etykietę dworską. We względzie społecznym Piemont również prawie się nieodmienił. Szlachta mieszkająca u alpejskiego podnoża, nie wyłączając najukształceńszych, z niezachwianą wiernością trzyma się chropawego i niepodatnego swojego narzecza. Znajdując się w towarzystwie z cudzoziemcami, mówi lub źle po francuzku, lub prawie jeszcze gorzéj po włosku; ale w poufnych kołach każda inna mowa niż miejscowa byłaby dla niéj straszliwym przymusem. Skoro więc są między sobą, czy w domu, czy za domem, wnet używają ludowego narzecza, a to tak powszechnie, że kiedy zamkniesz oczy i wsłuchasz się tylko, nieodróżnisz po mowie najświetniejszéj margrabiny od folwarcznéj dziewki. Sam król narzecze ludowe nad każde inne przekłada, a to tak dalece, że niektórzy twierdzą, iż upodobanie Wiktora-Emmanuela w towarzystwie pana Rattazzi, a pewna oziębłość dla barona Ricasoli stąd pochodziła, że piérwszy mówił po piemoncku z największą biegłością, drugi zaś używał zawsze najczystszego toskańskiego języka; chociaż i król Wiktor-Emmanuel, kiedy mu się to podoba, nikomu prześcignąć się nieda w ogładzie i wdzięku mowy, którą Dante unieśmiertelnił. Wszystko to razem wzięte dowodzi, że Piemont jest za mały i Włochy zmieścić się w nim niepotrafią. Piemontczycy są zapewnie pokoleniem półwyspu przewyższającém wszystkie inne w męzkiéj sile, w odwadze i w obyczajach; ale zbywa im bądź na podatności, bądź na dobréj woli stożsamienia się ze współrodakami. W pośród powszechnego przewrótu, który około 5-ciu tronów obalił i tyleż stolic unicestwił, jeden Piemont stoi niezachwiany i niezmieniony, tak jakby na drugi brzeg Ticino rewolucja nawet nie zajrzała. Piemont niemoże zostać ogniskiem społeczném życia włoskiego z jego wszystkiemi światłemi i ciemnemi stronami, i ten stan odrębności dopóty trwać będzie, dopóki wielka myśl hrabiego Cavour: k o ś c i ó ł w o l n y w p a ń s t w i e w o l n é m, nie przeniesie stolicy Włoch jednolitych do Rzymu.

W Turynie oczekują niecierpliwie na odpowiedź ojca św. Król Wiktor-Emmanuel chce osadzić arcybiskupstwo turyńskie długo już pozbawione swego pasterza, najprzód przez wygnanie, a nakoniec przez śmierć księdza Franzoni. Pius IX niechciałby dłużéj owczarni turyńskiéj zostawić bez pasterza, ale trudno mu odpowiadając Wiktorowi-Emmanuelowi nazwać go królem włoskim, nie zaś jak dotąd królem sardyńskim. Być może, że który ze stylistów papieskiéj kancelarji wynajdzie wyraz łaciński, który oboje pogodzi.

Sprawa grecka zahaczyła się o trudności stawione w Kopenhadze wyborowi książęcia duńskiego. Wspomnieliśmy już w przeszłym poglądzie, o co mianowicie chodzi. Czytelnicy znajdą w dzisiejszym numerze K u r j e r a usprawiedliwienie dziennika D a g b l a d e t, z którego oczywiście ujrzą, że zamiar zupełnego wcielenia Szlezwigu do Danji, zamienił się w namiętność głuchą na wszelkie dowody dziejowe i przestrogi rozumu. Gdy współcześnie z wiadomością o postanowieniu mocarstw oddania korony greckiéj książęciu Wilhelmowi, król Fryderyk VII ogłosił odrębną od Szlezwigu konstytucję dla Holsztynu i Lauenburga, zdaje się, że i w jego myśli przemagała nadzieja jednoczesnego przyjęcia aktu 30 marca przez 3 dwory opiekuńcze z przyzwoleniem korony duńskiéj na wybór ich kandydata. Ale inne pierwszorzędne mocarstwa, jak Austrja i Prusy, w żaden sposób zgodzić się nie mogły na tak okropną krzywdę księstw niemieckich i już protestacje z Wiednia, Berlina i Frankfurtu w Kopenhadze doręczono. Jeden z najzasłużeńszych posłów pruskich p. von Twesten zagadnął prezesa rady ministrów pana von Bismarck, co rząd w obec oporu duńskiego uczynić zamyśla. Jego zdaniem byłaby to pora do otwartego wypowiedzenia, że Niemcy nie przyjmują układu co do dziedzictwa tronu duńskiego w 1852 r. zawartego. A lubo p. von Twesten zna całą doniosłość takiego kroku, nie radzi go jednak popierać wojną w teraźniejszém wewnętrzném położeniu kraju i w obec pewności, że sejm na wojnę nie przyzwoli. P. von Bismarck odpowiedział w sposób zadowalający na piérwsze pytanie; ale co do drugiego, z wrodzoną sobie opryskliwością i pychą rzekł, że jeżeli rząd wojnę toczyć postanowi, pewnie czekać na pozwolenie izby nie będzie. Takie to ostre odpowiedzi jątrzą umysły i do obustronnéj zawziętości prowadzą.

Zawsze najważniejszym kamieniem obrazy między rządem a przedstawicielstwem pruskiém jest reorganizacja wojskowa. Dwie główne połowy stronnictwa wyzwolonego pracują nad zlaniem się w jedną całość, kiedy uderzy stanowcza godzina przyjęcia lub odrzucenia tego prawa. Dotąd poglądy różnią się; jedni rozumieją, że należy projekt do prawa, przez jenerała von Roon wniesiony, bezwarunkowo odrzucić; drudzy chcą wprowadzić do ustawy takie zmiany, których gabinet w żaden sposób nie przyjmie, a więc wstrętne narodowi prawo samo z siebie upadnie. Niewiadomo jakiéj drogi izba się chwyci, to jednak pewna, że wkrótce ostateczne zerwanie między gabinetem i sejmem nastąpi.

Rozprawy zagajone we 4-ch izbach sejmu szwedzkiego, to jest duchownéj, szlacheckiéj, miejskiéj i wieśniaczéj, nad projektem prawa ściągającego się do nowéj organizacji narodowego przedstawicielstwa, są godne najwyższéj uwagi, bo dają poznać usposobienia tych 4-ch stanów. Izby: miejska i wieśniacza, projekt przyjęły. Szlachta okazała się nie tak skwapliwą, ale nie zrywa stanowczo z żądaniem królewski; duchowieństwo zaś wystąpiło z przewidzianym najżywszym oporem. Przymawiano nowéj ustawie gminowéj, że rozmija się z dziejowemi podaniami i chciano utrzymać zasadę wyborów stanowych. Minister sprawiedliwości bronił przełożenia rządowego, szczególnie przeciw roszczeniom, jakie duchowieństwo chciało zapewnić dla synodów i zgromadzeń zborowych. Wrzenie jest wielkie, ale Szwecja ma dosyć czasu, bo ponieważ sejm jest trzyletni i rok przyszły należy jeszcze do jego okresu, nie prędzéj zatém jak w 1864-m spodziewać się należy załatwienia téj wielkiéj konstytucyjnéj zmiany.

W Stanach Zjednoczonych zaszła nowa przejawa społeczna. Podług ostatnich wiadomości, w rozmaitych częściach wojska Jednoty, zaczęto odbywać meetyngi żołnierskie. Postępowanie rządu związkowego zostało w ogólności pochwalone, a więc żołnierze są za dalszém popieraniem wojny. Ta nowość zbrojnych obrad, przy spółdziałaniu starszyzny, wielce trwoży powszechność i wbrew sprzeciwia się widocznym usposobieniom ludności, która coraz jest skłonniejszą do pokoju. Jak z jednéj strony koła wojskowe, zgodnie ze swém rzemiosłem nie chcą miecza chować do pochew, tak z drugiéj zjazdy obywatelskie usilnie pragną końca bratobójczéj walki. Ze stanami zachodniemi łączą się w żądzy pokoju niektóre stany Nowéj Anglji; a oprócz tego stany New-Jersey i Pensylwanja, stanowczo za pokojem głosowały. W jaki sposób, kiedy rzeczy już tak daleko zaszły, dostąpić tego będzie można, nikt nie odgadnie, ale nie godzi się rozpaczać, że ludzkość i rozum góry nie wezmą. Abraham Lincoln wierny nauce chrześcijaństwa, nie schodzi ze swych zasad i świeżo zawarł dodatkowy traktat z Anglją, dla uczynienia handlu czarnymi zupełnie niemożliwym. Bogdajby ta umowa szczęśliwsze niż dotąd wydała owoce!

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Włochy.

T u r y n, 1 kwietnia. Izba poselska przed odroczeniem odbyła zamknięte posiedzenie, dla wysłuchania bardzo ważnych sprawozdań komissji śledczéj wysłanéj do krajów neapolitańskich, dla zgłębienia na miejscu środków poskromienia zbójectwa. Komissja złożyła na stole prezesowskim ogromną ilość dokumentów zebranych na miejscu. Po bardzo zajmujących rozprawach, zgodnie uznano, że wstrzymać się jeszcze należy z ogłoszeniem rzeczonych papierów. Ważność niektórych pism przywiezionych przez komissję wymaga dojrzalszego rozbioru; zdaje się, że zebrane dowody obwiniają osoby zajmujące dosyć wysokie stanowiska. Rzecz oczywista, że gorszące odkrycia nie przyniosłyby żadnego pożytku; dalsze obrady nad tym przedmiotem wkrótce będą miały miejsce.

Tymczasem słychać o projekcie utworzenia oddziału konnych bersagljerów, rodzaju guerillerosów, sposobnych do wojny podjazdowéj ze zbójcami; lecz dotąd nic w tym względzie nie postanowiono; w biurze ministra wojny z wielką pilnością pracują nad tym projektem. W liczbie komissij wyznaczonych do zbadania potrzeb kraju znajduje się też komissja zasługująca na szczególną wzmiankę, to jest mająca wyjaśnić obecne warunki oświecenia narodowego we Włoszech.

Zlanie się banku toskańskiego z bankiem narodowym ma wkrótce przyjść do skutku.

Półwysep włoski zostanie niebawem opatrzony znaczną liczbą ustanowień kredytowych, mających nadać wielki ruch bogactwu narodowemu.

Fregata M a r j a - A d e l a i d a, któréj sztab w tych dniach urządzono, czeka w porcie genueńskim na króla, mającego udać się za dni kilka z Genui do Liwurny, a stamtąd do Florencji. Nieobecność jednak Wiktora Emmanuela w Turynie długo nie potrwa: bo parlament włoski ma znowu otworzyć się w początkach maja.

Nowy minister spraw zagranicznych, bacząc na sprawiedliwe uwagi izby, pracuje teraz nad zaprowadzeniem wielu nowych konsulatów w najodleglejszych stronach kuli ziemskiéj. Poruczono tę pracę naczelnikowi wydziału Krzysztofowi Negri, bez wątpienia najzdolniejszemu urzędnikowi w tym przedmiocie.

Parostatek pocztowy C a i r o, własność spółki prywatnéj, odbywający podróże między Ankoną i Aleksandrją, rozbił się na kanale Korfiotskim; podróżnych i towary ocalono. Władze angielskie dołożyły wszelkich usilności w ocaleniu tego okrętu, ale nieszczęściem bezskutecznie. Korweta floty włoskiéj A r c h i m e d e s na pierwszą wieść o tém nieszczęściu, którego przyczyna jeszcze nie jest wiadoma, popłynęła w tę stronę. Dzienniki wyższych Włoch sprawiedliwie oburzają się na wiedeńskie czasopismo O j c z y z n a, które nie wstydzi się zmyślać najniedorzeczniejsze listy z Medjolanu, donoszące o rzekomym adresie Lombardów do cesarza austryjackiego. Z dwóch rzeczy jedna: albo taki korespondent nie istnieje, albo jeśli istnieje rzeczywiście to chyba w S e n a v r a, to jest domu warjatów.

Miasto Saluzzo przy obchodzie uroczystości narodowéj zamierza położyć kamień węgielny na pomnik dla Silvio-Pellico, autora dzieła M o j e w i ę z i e n i a.

Droga żelazna między Ankoną i Pescara zostanie otwartą w pierwszych dniach przyszłego miesiąca; należy spodziewać się, że i koléj z Eboli do Neapolu podobnież pocznie być czynną; co się zaś tycze rozgałęzienia z Pescara do Foggia, ukończone ono być nie może aż chyba pod koniec roku, rozgałęzienie zaś od Foggia do Barletta ledwie ukończy się w lutym roku przyszłego.

Mowa wyrzeczona przez lorda Palmerstona w Edymburgu, sprawiła tu najmilsze wrażenie; bo szlachetny lord między innemi wyrzekł: „Niedawno wsparliśmy naszym moralnym wpływem Włochy dobijające się swobody. Na nieszczęcie cięży zmora nad częścią téj pięknéj i szlachetnéj ziemi, nad tą częścią, która powinnaby być stolicą tego królestwa.

---

dosadnie oddać pojęcie jéj o pannie Kornelji; ale przypomniawszy, że ona jest krewną jéj pani, sądziła, że lepiéj zrobi jeżeli zamilczy.— ...Z panną Kornelją,—powiedziała postrzegając się;—charaktery się nasze nie zgodzą, ciągle będziemy się kłócić.

Izabella wzięła ołówek i papier, zliczyła, ile wypada Marvel za służbę i położyła kilka sztuk złota i srebra.

— I tego nie jesteś warta: gdzie indziéj i tegoby ci nie dali, dla tego, że nie trzeba tak niespodzianie się oddalać.

Marvel wyjechała po południu. Kiedy Izabella poszła się ubrać przed obiadem, Joice weszła do niéj.

— Niebyłam nigdy służącą i niewiem co mam robić; ale panna Carlisle przysłała mnie, ażebym pomogła ledi ubierać się.

Nazajutrz zrana znowu była dość żwawa sprzeczka. Carlisle kazał założyć karetę, ażeby jechać do kościoła; siostra mu nagle przerwała.

— Co myślisz Archibaldzie? Ja na to się zgodzić nie mogę.

— Zgodzić się— na co?

— Żebyście w niedzielę wyjeżdżali. Tak, pani — dodała zwracając się do bratowéj— jestem nabożną kobietą, tak! umiem katechizm i spełniam przykazania w dniu świątecznym.

Izabella nie wiedziała co odpowiedzieć; stała we framudze okna, tuląc się do męża i spuszczając oczy przed Kornelją, która siedziała w drugim końcu pokoju z otwartą biblją w ręku.

— Archibaldzie,— szepnęła — sądzę, że idąc powoli, nie zmęczę się.

— Nie myśl o tém, odrzekł Carlisle uśmiechając się, idź ubierać się i bądź gotową, pojedziemy o wpół do jedénastéj.

— I cóż— spytała znowu panna Kornelja— czy pójdzie piechotą, co?

— Nie — odpowiedział adwokat — nie mam zamiaru pozwolić jéj iść tak daleko pieszo, teraz gorąco i nie chcę narażać jéj zdrowia na niebezpieczeństwo, pojedziemy. John zakładaj konie!

Piękny powóz zatrzymał się przed gankiem i Izabella usiadła z mężem. W pół drogi spotkali pannę Kornelję która szła zakryta ogromnym parasolem, chroniącym ją od palących promieni słońca. Szła prędko, wyciągając nogi i nie rzuciwszy ani jednego spójrzenia na karetę.

Barbara była też z ojcem i matką w kościele. Twarz jéj była bladą, zmęczoną i smutną: sama o tém wiedziała, ale zaradzić temu nie mogła. Namiętne jéj wejrzenie pełne zazdrości zatrzymywało się na drugiéj twarzy jaśniejącéj pięknością, na któréj ten, którego kochała, utkwił swój wzrok pełen czułości i miłości. Biedna Barbara! Nie wiele przyniosło korzyści dla smutnéj i rozdartéj jéj duszy, kazanie miane dnia tego. Za kościelną kratą, kilka dam rozmawiało z żoną pastora. Między niemi była Barbara. Widziała ona jak Carlisle pomagał swéj żonie wsiąść do karety; widziała, jak sam siadł przy niéj. Usta Barbary były blade i drżały, kiedy się ukłoniła Carlislowi.

— Jakie śliczne dziewczę!— rzekła Izabella do męża.—Jak się nazywa?

— Barbara Gar.

XVI.

Znaczniejsi obywatele East-Line nie omieszkali oddać Carlislowi i Izabelli etykietalnych wizyt. Między nimi byli i tacy, którzy przyjechali czwórką, z lecącym naprzód kurjerem. Zwyczaj ten, zawiadamiania o przyjeździe swoim w czasie ceremonjalnych odwiedzin, istnieje dotąd w niektórych stronach Anglji. To pewna, że gdyby Carlisle nie ożenił się z Izabelą, co w oczach obywateli East-Line niesłychanie podniosło jego wartość, niktby nie myślał zadawać sobie z temi odwiedzinami tyle kłopotu. Sędzia z żoną i córką byli w liczbie odwiedzających. Wyjechali oni w swéj paradnéj karecie, starożytnego kształtu, któréj pudło było pomalowane na szafranowy kolor. Korab, ten używany bardzo rzadko, ciągnęło parę koni spokojnych i tłustych, ogony ich dotykały ziemi.

W chwili, kiedy rodzina Gar przyjechała, Izabella była w swoim pokoju z Joice, którą bardzo polubiła i miała ochotę zrobić z niéj swoją służącę.

— Jak myślisz? czy zgodzi się panna Kornelja rozstać się z tobą?

— Zdaje mi się. Dwa dni temu mówiła, że jeżeli się pani przydam, to ledi możesz mnie przy sobie zatrzymać, byle bym tylko mogła szyć dla niéj suknie.

— A czy i czépki szyć umiesz?— spytała Izabella z komiczną powagą.

— Tak jest — odpowiedziała Joice uśmiechając się, tylko nie mogę sama wymyślić formy, umiem szyć na wzór gotowych czepeczków.

— Jak będziesz moją służącą, trzeba żebyś zmieniła ubior swéj głowy, bo ten jest bardzo nieładny.

— Wiem o tém ledi; ale panna Carlisle jest bardzo sroga w tym względzie, pozwala służącym swoim nosić tylko muślinowe czepeczki.

Rozmowę tę przerwało nagłe pukanie do drzwi. Joice otworzyła.

Weszła służąca niedawno najęta w East-Line i Izabella posłyszała następną rozmowę:

— Ledi tutaj?

— Tak jest.

— Przyjechali z wizytą. A wiesz kto? Państwo Gar. O n a też raczyła, czy uwierzysz temu? Kapelusz z błękitnemi wstążkami i z piórem tak długim jak to, którem Marta zmiata kurz z mebli.

— Ale o kimże to mówisz?— spytała Joice z niecierpliwością.

— Ach jakaż ty niedomyślna. Panna Gar przyjechała nareszcie tutaj! Czy uwierzysz temu? Ledi Izabella powinna się wystrzegać, a ta gotowa podsunąć truciznę. Szkoda, że Carlisla w domu niema; oddałabym wszystko, ażeby tylko widzieć, jak się oni we trójgu zbiorą.

Joice dała jéj znak milczenia, zamknęła potém drzwi i podeszła do ledi Izabelli, niepodejrzewając, że ta prawie cicha rozmowa doszła jéj uszu.

— Zuzanna przyszła oznajmić, że w bawialnym pokoju są goście. Rodzina Gar przyjechała — rzekła Joice do Izabelli. Z głową pełną tajemnych słów, które podsłuchała — Izabella zeszła powoli do bawialnego pokòju. Znalazła tam sędziego, w nowéj ryżéj peruce, naśladującego ruchy wielkiego pana; pani Gar, ze swemi delikatnemi rysami i bladą twarzą, wydała się kobietą dobrego tonu. Barbara, była śliczną! Wizyta ciągnęła się długo. Pani Gar pierwsza chciała wyjechać, ale wchodząca w téj chwili Kornelja zatrzymała ich jeszcze na kilka minut; chciała cóś pokazać Barbarze. Sędzia wymawiał się, że jeden z kolegów zaprosił go na obiad i że musi natychmiast jechać. Zgodził się jednak zostawić Barbarę.

Barbara zaczerwieniła się, jednakże przyjęła zaprosiny Kornelji i została na cały dzień w East-Line.

Czas obiadowy się zbliżał i Izabella poszła do siebie, chcąc zmienić suknię.

— Jaką suknię włoży ledi?— spytała Joice.

— Joice — rzekła Izabella, nie zwracając na jéj zapytanie uwagi.— Joice, co znaczy rozmowa twoja z Zuzanną? Mówiłyście o truciznie, którą mi może dać Barbara Gar?

Joice zmięszała się, ale nie mogła powstrzymać się od uśmiechu.

— Nie trzeba, ledi zwracać na to uwagi; to głupstwo. Ktoś rozplotł, jakoby panna Barbara kochała się w panu Carlisle. Wiele osób mówiło, że się pobiorą. Ale ja temu nie wierzę.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

Wierzyć nie mogę, aby błąd i niesprawiedliwość wiecznie trwać miały; sądzę, że prawda i słuszność nakoniec przemogą. Ubolewając więc nad nieuzupełnionym jeszcze stanem Włoch, wierzę, że blizkiemi są dni pogodniejszych i że przyjdzie czas, kiedy ci wszyscy, którym dziś chodzi o zaprzeczanie jego doli, zrozumieją, że własne ich jak i półwyspu Apenińskiego szczęście wymaga, aby Włochy doszły nakoniec do objęcia właściwéj swojéj stolicy!“

Wszyscy słuchacze lorda Palmerstona nagle powstali, dla serdecznego okazania, że z całéj duszy podzielają przekonanie szlachetnego wice-hrabi.

— O chorobie pana Farini dziennik paryzki „Temps“ otrzymał z Turynu następne szczegóły:

Na nieszczęście choroba pana Farini, któréj początek sięga już dawnego czasu, zwichnęła jego władze umysłowe; fałszem jest jednak, aby pomieszanie miało objawiać się w sposób rzeczywiście gwałtowny; fałszem jest i to naprzykład, że pan Farini na posiedzeniu rady ministrów chciał rzucić się na króla. Cała rzecz ma się następnie: P. Farini w szlachetném uniesieniu poszedł i przełożył mu, aby bez najmniejszéj zwłoki pośpieszył z pomocą narodowi, który cierpi i walczy za tę samę sprawę co Włochy; aby udzielił mu skuteczniejsze wsparcie, niż dyplomatyczne rokowania. Cóż zresztą obchodzi w jaki sposób objawiła się choroba, która pana Farini dotknęła? Jest to zawsze choroba najzaszczytniejsza, bo początek wzięła z wytężenia pracy poświęconéj dobru pospolitemu. Smutny to, ale razem wzniosły widok, patrzyć na męża, który po długich latach pracy schodzi z politycznéj widowni, ubogi w pieniądze, z wyczerpanemi siłami, który nic u ojczyzny nie prosił, który jéj wszystko najchętniéj oddał, nawet i to światło umysłu, jakie przewodniczyło mu na drodze poświęceń. Przyjaciele lub przeciwnicy, schylmy głowę przed tym skaleczonym, którego unoszą z pobojowiska; a jeżeli rządy nie umieją lub niemogą opiekować się innymi kalekami, jak tylko kalekami wojskowymi, niech przynajmniéj głos powszechny szanuje skaleczonych na umyśle. Przewieziono pana Farini do Novaleze na górze Cenis. Lekarze utrzymują, że przednia część mozgu uległa otrętwieniu. Jest jeszcze nadzieja ocalenia go z czasem dla rodziny; ale dla kraju jest już zupełnie stracony; chyba dwaj jego synowie, oficerowie w wojsku, młodzieńcy pełni serca, wznowią na inném polu ojcowskie zasługi.

— Donoszą, że za dwa tygodnie Garibaldi ma przybyć do kąpieli w Trescorre.

Genua 9 kwietnia. Dziś z rana, o godzinie 6 odgłos wszystkich dzwonów i wystrzały dział, oznajmiły przybycie króla Wiktora-Emmanuela do Genui.

Po kilku chwilach wypoczynku w pałacu królewskim, najjaśniejszy pan wsiadł na fregatę Marja-Adelaida, która w towarzystwie fregat Carlo-Alberto i Regina, popłynęła do Spezzia.

Po obejrzeniu prac nowéj zbrojowni, król uda się do Sarzana, dla uroczystego otwarcia odcinka drogi żelaznéj i tegoż dnia stanie we Florencji.

Prezes rady i minister marynarki znajdują się przy osobie królewskiéj; Wiktor-Emmanuel ma wrócić do Turynu w pierwszych dniach maja.

Królewicz Humbert zwiedza w Medjolanie szpitale i ochronki; wszędzie wspiera i pociesza ubogich. Medjolan uwielbia go też w najwyższym stopniu, a zwłaszcza nieszczęśliwi, których książę jest prawdziwą opatrznością.

— W Palermo kilku niegodziwców, należących do szczątków towarzystwa sztyletników na żołdzie burbońskim, usiłowało zawichrzyć miasto; ale szczęściem rząd sprężyście czuwa.

W ministerstwie wojny sporządzają się teraz plany rozmaitych obozów, przeznaczonych na letnie ćwiczenia wojskowe. Obóz ś. Maurycego ma otworzyć się za dni kilka; odbędą się w nim doświadczenia dział nowego wynalazku, w obec delegowanych głównego komitetu artylerji. Wojsko wkrótce zostanie pomnożone kilku nowemi półkami jazdy.

— Dziennik Ruch, umieścił wyjątek z listu pisanego dnia 6 kwietnia z Civita-Vecchia, zawierający następne wiadomości:

Franciszek II niespodzianie rozpuścił osadę dwóch parostatków neapolitańskich, które przyprowadził z sobą z Gaety, kiedy z téj twierdzy przeniósł się do Rzymu i które aż do dziś dnia znajdowały się pod jego rozkazami w tutejszym porcie. Rzeczone parostatki oddane zostały kapitanowi portowemu Gracchetti, jako przedstawicielowi rządu papieskiego. Niewiadomo, czy te parostatki zostały sprzedane, czy tylko po prostu poruczone do przechowania.

Od kilku dni krąży wiadomość, że wojska francuzkie ześrodkują się w Rzymie i w Civita-Vecchia; miasta zaś, z których wyjdą, będą zajęte przez żołnierzy papieskich. Powszechnie sądzą, że bataljon żuawów rzymskich, zajmie leże w Viterbo, a strzelcy i piechota linjowa osadzą Velletri, Frosinone i inne miasta Romanji. Dodają, że listy nadeszłe z Orvieto, zapewniają o zebraniu się wielkiéj liczby wojska włoskiego wszelkiéj broni w tém mieście.

— Piszą z Turynu: że ojciec św. zgadza się na potwierdzenie przedstawionéj przez Wiktora-Emmanuela osoby na zajęcie tam arcybiskupiéj stolicy; ale pod dwoma warunkami: najprzód, aby przedstawiony prałat, pod każdym względem odpowiadał wymaganiom ojca św., powtóre, że jego świątobliwość wejdzie z tego powodu w stosunki z królem piemonckim, ale nie z królem włoskim, którego nie uznaje i nigdy nieuzna.

Neapol 19 kwietnia. Księżna Genui wyjeżdża; pożegnała Neapol najpiękniejszym koncertem. Cottezini, Cerimele, Cazella, przewyższyły same siebie. Księżna nie zapomniała o ubogich; w dzień Wielkanocny rozdano im 24,000 bułek chleba w jéj imieniu. W liczbie dobrodziejstw nie należy zapomnieć o tysiącu franków posłanym do nowo utworzonego przytułku żebraków, na Capodimonte. Zakład ten wybornie idzie, od miesiąca marca zamieszkało w nim już 114-tu włóczęgów; 5 lub 6 podobnych przytułków wytępiłoby zupełnie żebractwo, już i tak bardzo zmniejszone.

Florencja 10 kwietnia. Od wczorajszego rana niezmierna liczba domów miasta, okryła się chorągwiami. O południu ludność rozlała się po ulicach, przez które miał przeciągać orszak. O 4-éj trzy wystrzały działowe zapowiedziały wyjazd n. pana z Massa; cała załoga i gwardja narodowa stanęły w pięknym porządku we dwa rzędy na drodze, po któréj król miał przejeżdżać.

Król przybył do Florencji przed 6-ą; władze cywilne i wojskowe czekały go we dworcu. Wsiadłszy do karety udał się do pałacu, dokąd pociągnął za nim długi szereg pojazdów i liczny sztab wojskowy.

Ludność mrówiąca się po ulicach witała grzmiącemi oklaskami i okrzykami: niech żyje król włoski! Płeć piękna, stojąc w oknach ozdobionych kobiercami, powiewała chustkami; na wielu miejscach na znak radości rzucano kwiaty, słowem zapał był powszechny.

Król szczęśliwy i wzruszony temi objawami udał się stosownie do zapowiedzianego drożnika, do pałacu Pitti, gdzie czekały go sądownictwa, naczelnicy zarządu, rada stanu i znamienitości krajowe. Florencja przez to przyjęcie dowiodła, że jéj uczucia są niezmienne i że ogniwa miłości przywiązujące ją do króla, na którym spoczywa nadzieja i przyszła dola ojczyzny, są stateczne i niewzruszone. Zaledwie stanął w pałacu, gdy grzmiące oklaski i radośne okrzyki zmusiły króla do wyjścia na balkon, gdzie znowu pozdrowiły go najgorętsze powitania. Towarzyszą królowi: książę de Carignan, prezez rady, oraz ministrowie marynarki i robot publicznych. Podczas pobytu jego we Florencji, odbędzie się przegląd gwardji narodowéj i 5-go okręgu walecznego włoskiego wojska.

W Sarzana składano królowi wielką liczbę bukietów; naj. pan wybrał bukiet podawany przez jedną z pań weneckich, okryty czarną krepą. Na każdym przestanku dawały się postrzegać dowcipne niespodzianki, lub szczególności miejscowe. W Pietrasanta duchowieństwo odznaczyło się wielkiemi oznakami zapału dla wybrańca ludu.

—Dziennik „Goniec francuzko-włoski“ uwiadamia, że komissja wyznaczona przez rząd dla rozpowszechnienia we Włoszech uprawy bawełny, jest nadzwyczaj czynna. Wkrótce wyda instrukcję dla rolników, napisaną przez bardzo doświadczonego agronoma pana Berti-Pichat. W rozmaitych prowincjach włoskich ludność gotowa jest zająć się tą uprawą; zbiór tegoroczny wyniesie około 30-tu tysięcy wańtuchów bawełny, z których każdy ważyć będzie 210 kilogrammów.

Austrja.

Wiedeń 3 kwietnia. Gazeta Austryjacka czyni z powodu sprawy węgierskiéj następne uwagi: Odkładamy na inny czas bliższy rozbiór istoty prawa węgierskiego, wskrzeszonego przez dyplomat 20 października. Nigdy zresztą nie traciliśmy nadziei, że przez wzgląd na własne dobro i wolność, Węgry wejdą nakoniec na jedyną możliwą drogę, prowadzącą i całą Austrję do zbawienia. Nikt nie chce zlania się Węgier z innemi krajami, chcemy tylko zupełnego i uczciwego połączenia, takiego, jakie mężowie polityczni samych Węgier w sankcji pragmatycznéj ukazywali. Co do niezawisłości politycznéj Węgier, jest ona niemożliwą w monarchji i słusznie nas zdumiewa, że umysł tak jasny, jak pana Deaka, najnielogiczniéj miesza wolność z niepodległością. Konieczność zmuszająca ich do tego rodzaju postępowania nie przemawia za mocą ich sprawy. W obrębach jednoty gotowi jesteśmy do wszelkiego rodzaju ustępstw; ale nie damy ani piędzi ziemi oderwańcom.

— Dziennik „Najnowsze wiadomości“ roztrząsa dzisiejszą przejawę zadania szlezwisko-holsztyńskiego.

Wyznać należy, że Danja bardzo zręcznie obrała chwilę do wytężenia usiłowań swoich na Szlezwig. Jak wiadomo, Anglicy, bądź co bądź, potrzebują króla na tron helleński i znaleźli go w osobie książęcia duńskiego. Ale Danja czyni trudności i mówią, że dopóty drożyć się będzie, aż dopóki wielkie mocarstwa nie zgodzą się na ustępstwa co do księstw. Owóż lord Russell, jako szczery Anglik, nie zawaha się poświęcić dobra urojonego dobru rzeczywistemu; dla Anglji zaś dola mieszkańców szlezwiskich wydaje się być przedmiotem polityki uczuciowéj. Co do Francji, Ludwik-Napoleon jest znany, że nie lubi zadań już rozwiązanych; woli on zawiłości, aby je w danéj chwili rozwiązać we własnym duchu. Zadanie szlezwisko-holsztyńskie może z czasem dostarczyć wybornego pozoru do ustalenia przyrodzonych granic Francji; bo jest rzeczą bardzo do prawdy podobną, że jeśliby Niemcy miały kiedy wystąpić zbrojnie przeciw Danji, znalazłyby one państwa zachodnie nie po swojéj stronie, ale po stronie swojego przeciwnika.

Wiedeń 8 kwietnia. Dzienniki ogłosiły następne dwa listy.

1) Mój kochany hrabia Apponyi, na prośbę waszą uwalniam was od urzędu najwyższego sędziego mojego królestwa węgierskiego.

(podpisano) Franciszek Józef m. p.

Wiedeń 8 kwietnia 1863 r.

2) Mój kochany hrabio Andrassy, mianuję was sędzią najwyższym w mojém królestwie węgierskiém.

(podpisano) Franciszek-Józef m. p.

Wiedeń 8 kwietnia 1863 r.

Czytamy w dzienniku Pątnik: że arcybiskup Lonowicz oświadcza w liście, przesłanym do dziennika Pesti-Hirnock, że doręczenie album panu Franciszkowi Deak nie powinno być w żaden sposób uważane za objaw polityczny, ale za święto domowe, na cześć tego, który przez znakomite zdolności, wysokie zasługi i szlachetną duszę zjednał poważanie całego narodu; że jego niezachwiana wierność dla tronu, jego zacna miłość dla ojczyzny, dają mu miejsce między najlepszymi patrjotami. Mowy wyrzeczone tak przez oddającego album, jak przez tego, który je przyjmował, jeżeli wspomniały o obecnych trudnościach, uczyniły to w duchu mniemań podzielanych przez znaczną większość; co się zaś tycze przekonań osobistych osób obecnych przy téj uroczystości, ksiądz biskup rozumie, że te przekonania są bardzo rozmaite.

Gazeta Dunajska oznajmuje, że kule zwane expansiwne do strzelb małego kalibru, po długich z niemi doświadczeniach uznano za tak celne na daleką metę, iż będą wprowadzone w całém wojsku austrjackiém.

Prusy.

Berlin 7 kwietnia. Senat hamburski przesłał królowi adres głębokiéj wdzięczności za powrócenie chorągwi, które aż dotąd zachowane były w zbrojowni. Wiadomo że Francuzi, zabrawszy te chorągwie w Hamburgu, zawiesili je w kościele Inwalidów w Paryżu i że Prusacy przynieśli je ztamtąd do Berlinu.

Berlin 9 kwietnia. Czytamy w Gazecie Krzyżowéj: Na posiedzeniu izby poselskiéj postanowiono odesłać do komissji złożonéj ze 14-tu członków interpellację pana von Roenne (posła obwodu salingentskiego) co do nieważności konwencji 8 sierpnia 1857 zawartéj z Rossją. Izba potwierdziła wybor posła Blochmanna na miejsce posła Gruffer. Po załatwieniu kilku szczegółów miejscowych, posiedzenie zakończono o godz. poł do 2-éj, następne zaś zapowiedziano na poniedziałek.

Berlin 11 kwietnia. Czytamy w Gazecie Narodowéj: Komissja, któréj poruczono roztrząśnienie traktatu świeżo zawartego z Belgją, ukończyła już swoje sprawozdanie.

Komissja budżetowa przystąpi znowu do przerwanéj pracy, skoro tylko komissja wojskówa ukończy swoje zadanie; wielka bowiem liczba posłów zasiada razem w obu komissjach. Najważniejsze części budżetu nie były jeszcze w komissji roztrząsane, jak naprzykład sprawdzenie rachunków 1859-go, trudność wynikła co do budżetu 1862-go i etat na wojsko na rok 1863-ci.

Komissja wojskowa musi jeszcze odbyć kilka posiedzeń, dotąd bowiem nie ukończono rozpraw nad obecnym stanem marynarki.

DANJA.

Kopenhaga 14 kwietnia. Dziennik Dagbladet umieszcza w swojéj części francuzkiéj poniższe uwagi, z powodu wezwania na tron książęcia Wilhelma. Potwierdzają one w zupełności to, co rzeczony dziennik już wyraził o uczuciach, z jakiemi ta kandydatura przyjętą została w Danji, i o zarzutach, jakie przeciw siebie wywołuje.

„Uwagi, któreśmy wypowiedzieli z powodu kandydatury książęcia Wilhelma, wybranego na króla Hellenów pod imieniem Jerzego I-go, wywołały pewne zarzuty w niektórych dziennikach angielskich, a mianowicie w Times i Rannéj Poczcie. Te organa angielskie, w odpowiedziach swoich miały tylko przed oczami treść naszego artykułu podaną przez telegraf, co zdaje się wprowadziło ich w błędy do wytłómaczenia łatwe; nie wiedząc nic o naszém wstępném rozumowaniu, czytali tylko wnioski, których telegraf niemógł im w zupełności udzielić.

Okoliczność, na którą przedewszystkiém zwróciliśmy uwagę, jest następna: przyjęcie korony greckiéj zmniejsza pewność całości monarchji duńskiéj, zaręczonéj przez układ porządku spadkobierstwa. Każdemu wiadomo, że dziedzictwo spoczywa jedynie na trzech synach spłodzonych w małżeństwie książęcia Krystjana z księżną Luizą, oraz na ich potomstwie po mieczu. Zgodzić się należy, że to bardzo niewiele, zwłaszcza zważywszy, że jeden z tych książąt nie przeszedł jeszcze 4-go roku życia; nadto, podpory tronu duńskiego doznałyby jeszcze znacznego nadwątlenia, gdyby książę Wilhelm, przyjmując koronę grecką, zobowiązał się wychowywać swych synów w wyznaniu grecko-katolickiém, coby ich wyłączało od dziedzictwa tronu duńskiego. Jest to niebezpieczeństwo rzeczywiste, którego Duńczycy nie powinni tracić z oczu. Dla zapobieżenia mu, utrzymywaliśmy, że w zamian należało podać Danji środki ukończenia współcześnie wiecznych zatargów z Niemcami i dostarczyć nam możność zaradzenia raz przecię naszemu wewnętrznemu stanowisku. W tym względzie odwoływaliśmy się do przełożeń uczynionych w miesiącu marcu 1861-go przez hrabiego Manderstroem, jako do środka, mogącego ostatecznie wszystkie spory rozstrzygnąć.

Czy wielkie państwa, a szczególniéj Anglja okażą skłonność przychylenia się, albo nie, do tego warunku, to jest ich rzeczą. Czy skutkiem téj trudności zwichnie się kandydatura książęcia Wilhelma, nie tajmy, że w naszém rozumieniu mielibyśmy powód powinszować takiego obrótu rzeczy i książęciu i jego rodzinie i Danji; bo dalecy jesteśmy od uważania tronu greckiego za świetne dobrodziejstwo bogini szczęścia, i ręczyć możemy, że to mniemanie podziela niezmierna większość narodu. Byłoby zaiste wielkim błędem wyobrażać sobie, że pochlebia miłości własnéj ludu duńskiego wezwanie na tron jego książęcia, który już trzéj inni książęta odrzucili.

Telegraf przyniósł nam wiadomość, że rząd duński zadał kłamstwo naszemu poglądowi; że oświadczył, iż niekładnie innych warunków prócz tych, jakie ściągają się do osobistego położenie książęcia. Jeżeliby tak było, musielibyśmy tylko powiedzieć, że rząd wyrażając takie zdanie, różni się zupełnie z przekonaniem narodu, którego sądzimy się być wiernymi tłómaczami. Spodziewamy się, że dadzą się wkrótce widzieć uderzające tego dowody. Rigsraad (sejm), który zbierze się za dni kilka, będzie miał zupełne prawo przemówić w tym przedmiocie, tak ściśle połączonym z dziedzictwem, a ważniejszym dla naszego państwa, niż dla jakiegokolwiek innego kraju. Przedstawicielstwo narodowe bardzo źle wytłómaczyłoby mniemanie powszechne, gdyby omieszkało prosić rządu o zupełnie dokładne i zadowalające sprawozdanie z kroku, w moc którego, z zaniedbaniem istotnego dobra kraju, wyciągnięto rękę po pozorną błyskotkę chwały.

Pamiętni na boleśne doświadczenie, przez które musieliśmy przechodzić, a szczególniéj na nigdy zapomnieć się niemogącą depeszę 24 września, którą hr. Russel rządowi naszemu przesłał, nie widzimy jakie nadzieje moglibyśmy opierać na przychylności wielkich mocarstw, nadzieje, które dziennik Times raczy nam w oddali ukazywać, jak godną nagrodę naszéj powolności. Wobec takich przeciwników, jak Prusy i Austrja, i takich przyjaciół, jak hr. Russel, oduczyliśmy się karmić się złudzeniami i niepewnemi obietnicami; potrzebujemy stanowczych zaręczeń. Niech dziennik angielski nazywa to z naszéj strony korzystaniem ze zręczności, nieodstręczy to nas bynajmniéj od doradzania krajowi, aby trzymał się jedynéj drogi, jaką mu iść należy.

Dzienniki francuskie różnią się w zdaniu z angielskiemi. Na dowód przytoczymy to, co dziennik Patrie pisze 7-go kwietnia: „Być może, że dwór kopenhagski wystąpił z pewnemi warunkami; co się ściąga do Grecji, należy uważać je za przyjęte. Jeżeli są jakie inne, których spełnienie nie zależy od ludu helleńskiego i od ateńskiego zgromadzenia narodowego, należy ufać, że trzy dwory opiekuńcze zgodnie postarają się o uprzątnienie wszelkich trudności; bo i Austrja oświadczyła zamiar szczerze zespolić się z ich widokami i o tyle przynajmniéj im dopomagać, o i ile to będzie w jéj mocy.“

Hiszpanja.

Madryt 4 kwietnia. Jeneralni kapitani Santo-Domingo i Puerto-Rico, przesłali następne wiadomości o powstaniu, jakie wybuchło na pierwszéj z tych wysp w początkach lutego. Wojskowy Penna, który kazał siebie nazywać jenerałem, zebrawszy bandę z 700 ludzi, zbliżył się do twierdz Guayabin i Mauga, w których załogi były bardzo zmniejszone, i zażądał, aby się poddały. Garstka 40-tu żołnierzy hiszpańskich, niemająca nadziei odsieczy ani środków oporu, złożyła broń d. 26 lutego i rozbrojona, wyzuta ze wszelkich potrzeb, wyszła z zajmowanych stanowisk. Powstanie miało rozgałęzienia w prowincji Sant-Jago, gdzie niektórzy z krajowców i więźniowie połączyli się z powstańcami.

Jenerał Ungria, rządca prowincji, zgromadziwszy niewielki oddział wojska, natychmiast rzucił się na ściganie powstańców. Jeneralny kapitan przedsięwziął najsprężystsze środki dla skupienia na widowni rokoszu wszystkich możliwych sposobów do jego stłumienia, „lękając się zaś rozgałęzień zażądał posiłków od jeneralnych kapitanów w Puerto-Rico i Kubie. Skutkiem czego przypłynął z Puerto-Rico do Santo-Domingo, d. 7 lutego cały bataljon i przywiozł z sobą 100 tysięcy piastrów. Pomieniony zasiłek miał postawić jeneralnego kapitana w możności rozgromienia powstańców.

Wszakże w tymże dniu z zasobami tylko zwyczajnemi, rokoszanie zostali zupełnie pobici i wygnani z Mauga i Guayabin. Wzięto im 5 dział, znaczna liczba poległa, i wielu raniono i zabrano w niewolę, szczątki rozbiegły się w kierunku Savanety. Spółcześnie ze ściganiem przez jenerała Ungria powstańców, na drodze do Savanety, brygadjer Buceta, z siłami, które jeneralny kapitan zebrał i nadesłał, wysiadł na ląd na brzegu Monte-Cristo, którego twierdza bez oporu wywiesiła chorągiew hiszpańską; rozbitki więc powstania rozproszeni i bezradni, uciekli na granice Haiti.

Jeneralny kapitan oddał w ręce sądów wojennych schwytanych powstańców. Tak więc, lubo świeższe wiadomości jeszcze nie nadeszły, można już być pewnym, na mocy szczegółów, jakie rząd posiada, że zamach tych, którzy w Santo-Domingo powstali przeciw rządowi królowéj hiszpańskiéj, pod któréj chorągiew większość mieszkańców wyspy dobrowolnie przeszła,—został natychmiast stłumiony.

Grecja.

Ateny 4 kwietnia. Pp. Elliot i Bouree oznajmili d. 29 marca ministrowi spraw zagranicznych, że Anglja doradza wybór książęcia Wilhelma duńskiego, że Francja ten wybór popiera, a Rossja nic przeciw niemu niema.

Nazajutrz d. 30-go, prezes gabinetu we własném imieniu i tylko za jedynym swoim podpisem, bez zgody kolegów, którzy chcieli jeszcze kilka dni zaczekać, wydał proklamację oznajmującą tę wiadomość narodowi.

Tegoż dnia p. Balbis zwołał na prędce zgromadzenie i uwiadomił je, że trzy państwa opiekuńcze zgodziły się na wybór książęcia; że ten książę, Wilhelm-Ferdynand-Adolf-Jerzy, drugi syn książęcia Krystjana duńskiego, był godnym przez swoje osobiste przymioty panować nad Grecją. A więc p. Balbis zapytał izbę czy zgadza się na ten wybór? Zgromadzenie jednomyślnie odpowiedziało tak jest i książę obwołany został królem greckim pod imieniem Jerzego I-go.

Wszystko odbyło się tak prędko, że ludność ateńska dowiedziała się z 101-go wystrzału działowego o tém, że już ma króla.

Upoważniono pp. Bulgarisa, Kanarysa i Londosa do zawiezienia do Kopenhagi urzędowéj wiadomości o tym wyborze.

Prezydent zgromadzenia przedstawił izbie d. 1 kwietnia projekt dekretu nie podpisanego przez żadnego ministra. Mocą tego dekretu każdy z członków zgromadzenia miał miesięcznie pobierać po 300 drachm. P. Zaimis, dawniejszy minister króla Ottona i pierwszego rządu tymczasowego, tudzież p. Valtinos poseł i brat półkownika Valtinosa, adjutanta króla Ottona, znajdującego się teraz przy jego osobie w Monachjum, zalecali przyjęcie tego projektu. Natychmiast po jego odczytaniu rozległy się gwizdania z trybun; oddział gwardji narodowéj, utrzymujący straż w izbie wyszedł; tłumne zbiegowiska poczęły się kupić około izby.

Po roztrząśnieniu i zagłosowaniu projektu, członkowie zgromadzenia rozeszli się; ale tłum, czekający przed gmachem, przyjął ich ogromnym hukiem, wołając: że należy zapadłą uchwałę unieważnić.

Zbiegowisko przeniosło się pod mieszkanie posła Valtinos i kamieniami wybiło mu okna; potém pod dom pana Zaimis, gdzie rzeczy groźniejszą jeszcze przybrały postać. Wyłamano drzwi; lud chciał koniecznie pochwycić pana Zaimis, który szczęściem zdołał uciec. Wtém rozbiegła się wieść, że największa liczba członków zgromadzenia zebrała się w domu pana Komanduros, byłego ministra króla Ottona i rządu tymczasowego; motłoch rzucił się w tę stronę i dom obległ. Strzelono z okna; ale ponieważ nikt nie był ugodzony, myślano, że strzelono tylko na wiatr i że nie grozi żadne niebezpieczeństwo. Więcéj niż przez godzinę nieustawał grad kamieni, ciskanych na dom; uszkodzenia są straszliwe.

Rozumie się samo z siebie, że niezmierny odmęt panuje w Atenach; nikt nie wié jak się to skończy; niektórzy posłowie są tego zdania, że należy przenieść zgromadzenie do innego miasta, bo rząd przez zgromadzenie mianowany, nie jest w stanie skutecznie go zasłonić.

Wczoraj, d. 3-go kwietnia odbyło się posiedzenie przy drzwiach zamkniętych. Postanowiono nie cofać dekretu, ale zostawić go bez wykonania; wszakże, jeżeli który z członków zechce pobierać uchwalone 300 drachm na miesiąc, wolno mu udać się do podskarbstwa, gdzie ta ilość będzie mu wypłaconą.

DEPESZE TELEGRAFICZNE.

WIEDEŃ, czwartek 16 kwietnia. Dziennik Korrespondencja powszechna zbija pogłoskę o mianowaniu ks. Luca sekretarzem stanu, na miejsce kardynała Antonellego.

TRIEST, czwartek 16 kwietnia. Deputacja grecka w drodze do Kopenhagi zawinęła do tutejszego portu.—Pan Elliot przybył do Korfu.— Piszą z Aten, że zgromadzenie narodowe mianowało nowy gabinet w następnym składzie: profesor Koriaki, prezes rady; Delyanti, minister spraw zagranicznych; Botzaris, wojny; Buduris, marynarki; Paleologos, sprawiedliwości; Komanduros, skarbu; Petmezas, spraw wewnętrznych; Kallifronas, oświecenia narodowego.— Zgromadzenie narodowe uchwaliło dziękczynny adres do rządu angielskiego, za przyłączenie wysp Jońskich. Pan Elliot oświadczył, że niewątpi, iż rząd królowéj przedsięweźmie prędkie środki do uskutecznienia swéj obietnicy.

DREZNO, czwartek 16 kwietnia. Dzisiejszy Dziennik drezdeński ogłasza następną depeszę telegraficzną z Frankfurtu:

„Posiedzenie sejmowe. Przedstawione przez Danję rozporządzenie 30 marca zostało odesłane do połączonych komissij. Prezydencja przełożyła uchwalić zastrzeżenie wszystkich praw, i zanieść protestację przeciw tym, którzy utrzymują: że sejmowi nie służy moc zajmowanie się tą sprawą; izba przyjęła te przełożenie. Osobne wniesienie Hanoweru przeciw dowolnemu postępowaniu Danji zostało zapowiedziane. Podług listu pisanego z Wiednia do Dziennika drezdeńskiego, Bawarja urzędowie zaprotestowała przeciw objęciu przez kogokolwiek bądź tronu greckiego.“

LONDYN, piątek 17 kwietnia. Na wczorajszém posiedzeniu izby gmin, przedstawiony został projekt budżetu. Ogół przewidywanych rocznych wydatków wynosi 66,749,000 funtów szterlingów. Ogół przewidywanych dochodów 71,498,000. Przewyżka pozwoli zniżyć opłatę przywozową od cyny.

Ostatnie wiadomości otrzymane z Shanghai dochodzą do 9 marca. Podług nich, miasto było spokojne, ale wojska cesarskie poniosły klęskę pod Shonsking, niemiało bowiem z sobą przyrządów oblężniczych. Jenerał Tardif został zabity. Rozbiegła się wieść, według któréj należało lękać się powstania w wojsku.

Flota angielska popłynęła do Japonji.

BERLIN, piątek 17 kwietnia. Gazeta szląska oznajmuje następne wiadomości z Ostrowia (w obwodzie poznańskim) z dnia 16 kwietnia po południu:

„Wojsko pruskie zabrało w obwodzie pleszewskim dowóz broni przeznaczony do Polski. Banda powstańców chciała ten dowóz odbić, przekroczyła więc granicę; rozpoczął się bój, wzięto 30 jeńców i odesłano do Pleszowa; bramy miasta zostały zamknięte.“

LONDYN, piątek 17 kwietnia. Wiadomości new-yorkskie z dnia 4 kwietnia oznajmują, że jen. Grant ustawił działobitnie swoje w najdogodniejszém miejscu pod Winsburgiem, i że zamierzył bombardować tę twierdzę.

Gubernator stanu Ohio został uwięziony z rozkazu wielkiego sędziego przysięgłych, oskarżony jest bowiem o arbitralne więzienie obywateli. Uwolniono go tymczasowie na porękę.

BERLIN, piątek 17 kwietnia. Na posiedzeniu dzisiejszéj izby poselskiéj p. von Twesten zagadnął rząd, chcąc wiedzieć czy rozporządzenie duńskie dnia 30 marca ściągające się do Holsztynu uważa za zgwałcenie rękojmi danych przez Danję w 1851-m i 1852-m roku; żądał nadto, aby rząd pruski oświadczył, że poczytuje za żadne i nieobowiązujące wszystkie układy przyjęte w owym czasie, a mianowicie traktat następstwa tronu. Dodał, że więcéj uczynić teraz nie można, ponieważ wewnętrzne położenie kraju nie pozwoliłoby wypowiedzieć wojny, izba zaś niezawodnie sprzeciwiłaby się takiemu wypowiedzeniu.

Zgromadzenie wyraziło z żywością, że przychyla się do zdania pana von Twesten.

P. von Bismarck odpowiedział w sposób twierdzący na pierwsze zapytanie pana von Twesten, objawił, że rząd zaniesie w Kopenhadze wspólną protestację z Austrją, i rzekł, że już nawet Prusy i Austrja po osobno protestowały; bo rząd uznaje, że cześć narodowa niemiecka wdana jest w tę sprawę. Nakoniec p. von Bismarck i to powiedział: że gdyby rząd rozumiał, iż należy mu toczyć wojnę, prowadziłby ją nawet bez pozwolenia izby.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

—Wyszła w Warszawie broszura, pod nazwą: „Praktyczna nauka opatrywania przypadkowych SKALECZEŃ, STŁUCZEŃ i RAN, oraz pielęgnowania chorych,“ przez Dra K. Gregorowicza. Obejmuje ona: Ogólne wyobrażenie o skaleczeniach i ranach z ukąszenia i co zajmować ma podręczna Apteczka domowa, maście, szarpie, bandaże, podział skaleczeń, Ogólne uwagi o ukąszeniach i skaleczeniach, Rozpoznanie krwi, Ropienie, Uszkodzenia przez ciała tłukące (kontuzje), Uszkodzenia przez wydarcie i rozerwanie, Ogólny pogląd niesienia pomocy, O szczegółowych skaleczeniach różnych części ciała, O skaleczeniach głowy, Środki podbudzające, O ranach twarzy, O ranach nosowych, Kontuzje, Rany wargowe, Leczenie tych ran. Rany zadane w szyję, Rany kanału oddechowego, Rany części czołowo-oczowych, Rany ucha, Ogólne przepisy leczenia, O ranach serca, Rany piersiowe od kul, Znaki na odzieży, O kontuzjach piersiowych, O skaleczeniach rdzenia, Kontuzje stosu i rdzenia pacierzowego. O ranach przepony (błony dzielącéj brzuch od piersi), O głębokich ranach brzucha, O ranach stawów, O opatrywaniu ran pospolitych gliceryną i wynikających stąd korzyściach, Ogólne uwagi nad stanem zdrowia ludzi ranionych, O krwotokach, Rozpoznanie krwi z żył i z tętnic, O zatamowaniu krwi, O gojeniu się ran, O zapaleniu, O chorobach zjawiających się w zranieniach, Tetanos, O gangrenie szpitalnéj, O rozejściu się ropy w cały organizm, Przepisy hygjeniczne, O przecinaniu ran, wrzodów i o bandażowaniu, O przekłówaniu wrzodów, O bandażach, O sposobach przewiązywania (bandażowania), O żywności, Żywienie przez nozdrza, Wpływ żywności na śmiertelność ranionych, Tabelka żywności zastosowana do czasu trawienia, Ogólne zasady żywienia, Jak zwalczać zatwardzenie, O napojach, Pociecha religijna. Cena téj broszury wynosi złp. 2 gr. 10.

— DRA J. EW. PURKYNIEGO rozprawę: „O korzyści z ogólnego rozprzestrzenienia łacińskiego sposobu pisania w dziedzinie języków sławiańskich,“ z czeskiego przetłómaczył J. I. Baudouin, uczeń szkoły głównéj, wydziału filologicznego. Rozprawa ta była ogłoszoną przez sławnego czeskiego uczonego D-ra Jana Ewang. Purkyniego jeszcze w r. 1851, w Czasopiśmie Czeskiego Muzeum, Tom I, str. 41 do 76. Treść jéj podzielona na kilkanaście paragrafów jest następującą:

1. Rzesze piśmienne w Europie. Ze względu na używanie odzielnych znaków piśmiennych, Europa dzieli się na trzy rzesze: na rzeszę abecadła łacińskiego, greckiego i arabskiego. 2) Przeważne rozszerzenie się pisma łacińskiego. 3) Rozszerzenie się grecko-ruskiego pisma. 4) Zapaśnictwo ruskiego i łacińskiego pisma. 5) Sposoby opisywania łacińskiego abecadła. 6) Trudności przy ogólném wprowadzeniu łacińskiego abecadła. 7) Obecnie jest wielka rozległość łacińskiego abecadła i nieustanne jego szerzenie się. 8) Trudność nabycia wprawy w czytanie w późniejszych latach. 9) Staranie Niemców o zaprowadzenie łacińskiego pisma. 10) Fizjologiczna uwaga o stosunkowo trudném chwytaniu okiem obcych liter. 11) Czynność oka przy czytaniu. 12) Wprawa czyli biegłość w czytaniu. 13) Fizjologiczne wymagania od doskonałego systemu piśmiennego. 14) Rozważanie i porównanie między sobą pisma łacińskiego i ruskiego na zasadzie środków doświadczalnych. 15) Pierwszeństwa i wady pisma ruskiego, trudność dla Słowian zachodnich wyuczenia się go z powodu: a) formy liter; b) z powodu innéj assocjacji, c) trudność uczenia się w dojrzałym wieku, dowód psychologiczny d) brak oznaczenia akcentu w ruszczyźnie. 16) Projekt wprowadzenia łacińskiego pisma. Sama treść téj pracy okazuje, w jaki sposób Dr. Purkynie na tę ważną kwestję się zapatruje. Młody tłómacz zajmującą tę pracę ma zamiar w Bibliotece Warszawskiéj ogłosić. (G. W).

— ŻEGLUGA NA DNIESTRZE.—Piszą ze Lwowa pod 31 marca: Można się spodziewać, według wiarogodnych doniesień, iż żegluga parowa na Dniestrze wkrótce zaprowadzoną będzie, chociaż bowiem zupełne uregulowane koryta Dniestru, znacznych nakładów wymagające, tylko w stosownej porze, przy odpowiednim stanie wody wykonać się dające, dekretem ministerstwa stanu z kwietnia 1861 r. na dziesięć lat rozłożone zostało, te jednak przeszkody żeglugę tamujące po większéj części są już usunięte i roboty około oczyszczenia koryta Dniestru znacznie postąpiły. I tak, wyczyszczono koryto Dniestru z drzewa i kłód na przestrzeni mil 13, od Czartorji aż poniżéj Żurawna, wyjąwszy przestrzeń 500 sążniową około Łapszyna i od Świtowa do Dołhego. Roboty w celu ścieśnienia koryta rozpoczęte już zostały, mianowicie: koło Lipy, Ostréj, Kutysk, Repuszyniec, Skutrowiniec, Micholcza, ukończone zaś są powyżéj Dobrośla, koło Doroszowli, Uściczka i Gródka. Ujście strumieni Czernolicy i Potoczyska zupełnie już uregulowane. Namiestnictwo poleciło oczyszczenie osuwających się brzegów Dniestru z drzew i korzeni na 5 sążni szerokości, ażeby tym sposobem zapobiedz dalszemu zanieczyszczaniu koryta, co po części uskutecznione zostało. Nadto wydane być mają rozporządzenia, ażeby liny od przewozów na Dniestrze utrzymywanych, za nadejściem parostatków lub gabar, do wody spuszczane były, tudzież ażeby most w Zaleszczykach, za zgłoszeniem się kierującego parostatkiem lub gabarą, iż daléj płynąć zamierza, natychmiast był otwierany. Most zaś w Niżniowie budować się mający, będzie o 5 stóp wyższy od mostu starego, tak, iż żeglugi na Dniestrze wcale tamować nie będzie. Wodozbiory w Rozwadowie, Sierocéj, Niżniowie i Zaleszczykach już uregulowane; nowy zaś wodozbiór w Haliczu został postawiony. Namiestnictwo poleciło władzom obwodowym w Stryju i Brzezinach, ażeby budowy gościńca z Mikołajowa na Rozdół, Brzozdowce, Chodorów, Knihinicze do Rohatyna dopilnowało, jakoż gościniec ten, według raportów urzędowych w znacznéj już części wyszabrowany został. Tak więc drogi z różnych stron do Dniestru wiodące, wkrótce wykończone zostaną i kommunikacje z statkami parowemi znakomicie ułatwią. (G. W.)

— TOWARZYSTWO KREDYTOWE ZIEMSKIE.—W piérwszych dniach bież. mies. wyszło z druku zdanie sprawy Dyrekcji głównéj Towarzystwa kredytowego ziemskiego, z czynności dopełnionych w 2-ém półroczu r. z. a 73 od zawiązania Towarzystwa (in 4, str. 39). Ze sprawozdania tego dowiadujemy się: że wierzytelność Towarzystwa 2-go okresu, w r. 1866 kończącego się, wynosi rsr. 4,927,860 i takowa zahypotekowaną jest na 165 dobrach rządowych w summie rs. 3,068,340 i na 511 dobrach prywatnych, w summie rs. 1,859,520. Wierzytelność 3-go okresu serji 1-éj, wynosi rs. 50,044,950 a serji 2-éj rs. 16,906,455. Ogólna wierzytelność Towarzystwa czyni rs. 71,879,265. Listów Zastawnych w obiegu znajduje się: Okresu 3-go serji 1-éj za rs. 39,504,165. Okresu 3-go serji 2-éj za rs. 16,224,390. Należność do poboru od stowarzyszonych wynosiła rs. 3,200,500 kop. $8\frac{1}{2}$, na rachunek tego wpłynęło 2,152,430 k. $62\frac{1}{2}$; zalega na dobrach z d. 13 stycznia rs. 1,048,069 k. 46. Wypadek ten porównywając z rezultatami roku poprzedniego, przekonywa: że chociaż należność do pobrania w upłynioném półroczu była większą jak w roku poprzednim o rs. 410,924 k. 5; jednakże zaległość obecna od zaległości ówczesnéj jest większą tylko o rsr. 236,514 kop. 65. W wykonaniu właściwych środków egzekucyjnych zaległości było wystawionych na sprzedaż dóbr 213. Z tych uwolniono z powodu zapłacenia dóbr 132. Z reszty dóbr 81, pozostaje pod sprzedażą na przyszłe półrocze dóbr 80; dobra zaś jedne w gub. Lubelskiéj, oddziału Siedleckiego, sprzedane zostały na zaspokojenie należności Towarzystwa. Należność do wypłaty za Listy zastawne wynosiła rs. 3,294,729 kop. $35\frac{1}{2}$—na to wypłacono rs. 1,965,174 k. $65\frac{1}{2}$, pozostaje do wypłaty, dla niezgłaszających się po odbiór należytości za Listy Zastawne wylosowane i kupony płatne rs. 1,329,554 k. 70. Fundusz własności Towarzystwa, oraz rezerwowy, z końcem ubiegłego półrocza wynosił rs. 2,347,224 kop. 12 i takowy znajdował się: a) gotowizną w kassach Towarzystwa rs. 220,597 kop. $54\frac{1}{2}$; b) w Listach zastawnych nominalnéj wartości, nabytych na własność Towarzystwa rs. 1,306,455; c) w wartości nabytych domów na pomieszczenie Władz Towarzystwa rs. 506,934 k. $56\frac{1}{4}$; d) w ruchomościach rs. 10,706 k. $10\frac{1}{2}$; e) w zaległościach na dobrach procentu amortyzacyjnego, wskazanego do poboru, przy ratach, oraz kar od rat i amortyzacji rs. 213,551 kop. 96; f) w zaliczeniach do zwrotu poczynionych przez Dyrekcję główną i Dyrekcje szczegółowe rsr. 88,978 kop. $95\frac{1}{2}$. — Fundusz użyteczności ogólnéj wynosił rs. 1,399,881 kop. 91 i ten składa się: a) z gotowizny w kassie Towarzystwa rs. 6 k. 91; b) w Listach zastawnych nominalnéj wartości rs. 1,399,875. (G. W.)

— WIECZORY Z BABUNIĄ.—Dziecinna literatura nasza pomnażać się zaczyna w prace rzeczywistéj wartości, a dzięki staranności naszych nakładców, wydania te stają się coraz to zdobniejsze i piękniejsze. Szata zewnętrzna nie jest małą rzeczą w książkach dziecinnych, gdzie wiele rachować trzeba na przyuczenie, na zaciekawienie rycinką do drukowanego podarku. Za granicą mnóstwo wychodzi książek dziecinnych bogato wydanych, tak pod względem rycin jak i oprawy i dziełka takie w znacznéj massie rozchodzą się na podarki dziecinne. U nas pod tym względem panowała dotychczas spartańska prostota i w szeregu wydań dawniejszych nie mieliśmy ani jednego, któreby z wartością zewnętrzną łączyło ozdobność formy zewnętrznéj. Ztąd na podarki dla młodzieży, mianowicie średniego wieku (12 do 15 lat), szło mnóstwo książek francuzkich lub niemieckich, z czego nie można się było zbytecznie cieszyć. Téj niedogodności chcąc zapobiedz, pp. Gebethner i Wolff, których firma, lubo nie dawna, tak dobrze już jednak znana krajowi, wydali w ozdobnéj edycji: Wieczory z Babunią. Są to powieści i opowiadania poświęcone dorastającéj młodzieży polskiéj, przez Władysławę z Rogozińskich Izdebską napisane. Cieszymy się, że kosztowne to i staranne wydanie spotkało pracę rzeczywistéj wartości, a nie żadną tuzinkową robotę, jakich w ostatnich czasach na niwie tak dziecinnéj jak ludowéj literatury znaczna ilość się ukazała. Praca pani Izdebskiéj, przeznaczona głównie dla dziewczynek, mieści w sobie bogate skarby moralności i nauki, nie téj suchéj, perorującéj, ale w żywych przykładach wystawionéj. Wieczory z Babunią zawierają szereg powiastek obyczajowych i historycznych, (te ostatnie przeważnie) tendencji moralnéj, przeplatanych opowiadaniem szczegółów o Warszawie. Z przyjemnością spotykamy się w téj książce z naciskiem, jaki położony jest na obudzenie w czytelniczkach młodych uczucia dobroczynności i miłości dla uboższych braci. Tak, tak, rozwijajmy w młodych pokoleniach uczucia miłości wszystkich klass społecznych a dojdziemy do harmonji ogólnéj, tyle pożądanéj dla szczęśliwości narodów. W powiastkach opowiadanych przez Babunię, stara się autorka zawsze przeprowadzać szlachetne, wzniosłe, uczucie, potępić zaś przeciwne wady. Z naganą próżności niewieściéj spotykamy się w powiastce: Dwie siostry, z apoteozą ofiary obywatelskiéj w Ubogim dziadku, uczucia rodzinnego w Miłości synowskiéj i t. d. Sposób opowiadania autorki zwięzły, styl łatwy i przystępny, co wszystko przypomina powieści Hofmannowéj, tego wzoru dotychczas niedościgniętego przez pisarzy dla dzieci. Wspomnieliśmy na początku o piękności wydania téj książki i rzeczywiście, dołączone chromo-litografowane ryciny ołówka Pilattego i Gersona, nie mało się przyczyniają do ozdoby.—Chromolitografja Fajansa dobrze tu swą czynność spełniła a odbicia tego zakładu nie powstydzą się zagranicznego papieru i druku. Niestety bowiem, wyznać musimy, iż piękne to pod każdym względem wydanie, dokonane zostało w drukarni Partza w Naumburgu. Warszawscy drukarze za tę cenę a krajowe papiernie tego gatunku welinu nie byłyby w stanie dostarczyć. Smutna to rzecz, ale coraz większą liczbę książek spotykamy wydawanych za granicą—snać nakładcy warszawscy muszą mieć w tém korzyść. Może być, że to spowoduje większe dążenie do postępu naszych typografów i papierników—czego gorąco życzyć sobie potrzeba. (G. W.)

— O DOLI ANTKOWEJ.—Przycichłe czasowo piśmiennictwo ludowe od chwili do chwili daje nam po kilka okruchów z obficie poprzednio zastawianéj uczty. Są to prace poprzednio już przygotowane, wydrukowane i teraz dopiero na świat puszczone, doniosłością więc i charakterem nie różniące się od dawniéj wydawanych. „O doli Antkowéj na świecie,“ opowiadanie Osipowicza, jest takim właśnie utworem, zalecającym się poczciwą dążnością. Obrazki te zdjęte są z życia sierotki, któremu umierają rodzice z pijaństwa. Chłopiec dostaje się na opiekę całéj wioski, która z razu gorliwa o sierotę, wkrótce jednak zapomina o nim. Byłby się więc chłopiec wykierował na hultaja, gdyby nie pomoc suchéj Magdy; (dobry typ wiejskiéj uczciwéj kobiety) i bogobojnego owczarka. Pod ich wpływem Antek urósł na wzór cnoty i porządku gospodarskiego. Sielanka ta zaleca się dość żywém obrazowaniem i przystępnym, jasnym językiem. (G. W.)

— LWOWSKA RADA MIEJSKA. Piszą ze Lwowa pod d. 10 kwietnia: W radzie miejskiéj zajmują się bardzo gorliwie wygotowaniem i przedyskutowaniem planu urządzenia administracji poboru dochodów akcyzowych, wziętych w dzierżawę od rządu. Ułożono już etat urzędników i rozpisano konkurs dla obsadzenia posad. Poborcy i kontrolerowie nie potrzebują składać żadnéj kaucji, co ułatwia ubieganie się o rzeczone posady osobom uzdatnionym, a nie tyle zamożnym, aby były w stanie składać kaucję. Członkami rady nadzorczéj zarządzającéj wybrano radnych Madejskiego Jana, Szumana i Mańkowskiego, tudzież sześciu zastępców. Szefem biura administracyjnego wybrano, na posiedzeniu wczorajszém, jednogłośnie sekretarza magistratu p. Krechowickiego, który z szczególną gorliwością oddał się rozpoznaniu administracji poboru dochodów akcyzowych w Bernie, Gracu, Pradze i Krakowie, do których to miast umyślnie w tym celu wysłany przez Radę miejską, jeździł wraz z burmistrzem. Sprawa dzierżawy dochodów akcyzowych jest wielkiéj wagi dla gminy tutejszéj, kapitał obrótowy bowiem, w tym interesie wynosi rocznie przeszło pół miljona złotych reńskich. Na wczorajszém posiedzeniu, rada uchwaliła, zgodnie z wnioskiem jednego z radnych, podwyższenie o 300 zlr. rocznéj płacy syndyka miejskiego, który pobiera 1,000 zlr. co nie odpowiada wielkości pracy ciążącéj na syndykacie miejskim, a z któréj syndyk teraźniejszy z wielką pilnością się wywiązuje. Następnie jeden z radnych zapowiedział, że wkrótce przedłoży radzie wniosek o całkowitą reorganizację syndykatu miejskiego, którego skład obecny nie odpowiada zupełnie ilości zatrudnień na nim ciążących. (G. W.)

— W przyszłych numerach ZWIASTUNA EWANGELICZNEGO ma się ukazać życiorys Jana Ostrorga, sławnego prawnika i publicysty, z czasów Kazimierza Jagiellończyka, równie pięknie i sumiennie opracowany przez szanownego redaktora tego czasopisma, jak przez niegoż napisany życiorys Jędrzeja Frycza Modrzewskiego, będący jedną z główniejszych ozdób pierwszych numerów „Zwiastuna.“ O Janie Ostrorogu i o jogo ważnym pod względem prawodawstwa „Pamiętniku“ napisił piękne a wyczerpujące studjum p. Wegner, sekretarz poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Zwiastun Ewangeliczny, przedstawiając przed oczy czytelników znakomite nasze dawniejsze postacie, prawdziwie dobrze się zasługuje literaturze.

—NOWE CZASOPISMO DLA LUDU. Z początkiem kwietnia r. b. zapowiedziano w Krakowie wydanie gazety ludowéj pod tytułem: „Nowiny ze świata.“ Czy ta zapowiednia została ziszczoną, powiedzieć jeszcze niemożemy.

— W Wiedniu u Goryczki i w Pradze u Calvego, rodzina znakomitego historyka starożytnéj Słowiańszczyzny P. J. SZAFARZYKA wydała katalog bibljoteki, pod tytułem: „Catalogus librorum, incunabulorum, codicum manuscriptorum, chartarum geographicarum, quae olim ad bibliothecam Pauli Josephi Szafarzik pertinebant“ (stronic 116 in 8-vo).

Bibljoteka ta uczonego autora „Starożytności słowiańskich“ wśród księgozbiorów prywatnych na szczególniejszą zasługuje uwagę. Szafarzyk dążył, jak to sam za życia zwykł był mawiać, do zgromadzenia wszystkich ile możności dzieł, dotyczących Słowian. Celu tego dopiął on prawie w zupełności. Zadanie to jest trudném nawet teraz, a było daleko trudniejszém przed 20-u lub 30-u laty. Dzieła południowo-słowiańskie, a nawet czeskie, które w obec trudnych w owych czasach dla literatury okoliczności wychodziły w bardzo ograniczonéj liczbie egzemplarzy, należą obecnie do rzędu rzadkości bibljograficznych. Z większemi jeszcze trudnościami miał Szafarzyk do walczenia, gdy chodziło mu o dostanie jakiéj za granicą wydrukowanéj książki. Jedynie znane powszechnie imię tego uczonego ułatwiało mu nieraz otrzymanie książki, o posiadanie któréj nie jeden całe życie nadaremnie się starał. Obok tego Szafarzyk miał także na względzie i literaturę zachodnią, o ile ta potrzebną mu była dla jego celów naukowych. Szczególne także upodobanie miał ten uczony w greczyźnie i łacinie, a co do téj ostatniéj, badał nietylko dzieła starożytnych Rzymian, lecz także prace w tym języku z wieków średnich i nowszych. Literatura tak grecka jak łacińska, jest także dobrze w jego bibljotece reprezentowana, i to po większéj części w rzadkich starych wydaniach. Co się tycze oddzielnych literatur słowiańskich, nie mówiąc już o dziełach z pewnym kierunkiem, w zbiorze Szafarzyka najliczniéj reprezentowane są południowo - słowiańskie. Również większa część rękopismów i druków kościelnych słowiańskich należy do familji ludów południowo-słowiańskich. Co do literatury czeskiéj, bibljoteka ta obejmuje sam prawie wybór, bogaty wszakże w dawne druki, a nawet w inkunabuły. Co do literatur polskiéj i rosyjskiéj, te reprezentowane są głównie pod względem dzieł naukowych, odpowiednich kierunkowi, w którym szedł Szafarzyk. Bibljoteka pomieniona wystawia się obecnie na licytację, a stosownie do ostatniéj woli Szafarzyka, zbiór dzieł i rękopismów dotyczących Słowian powinien dostać się koniecznie w jedne ręce.

O znakomitą bibljotekę Szafarzyka ubiegają się wszystkie plemiona słowiańskie. Czasopismo „Stimmen aus Innerösterreich“ projektuje, ażeby bibljoteka pomieniona nabytą została dla akademji południowo-słowiańskiéj, a „Gazeta Narodowa“ lwowska wynurza życzenie, ażeby kupiono ją dla zakładu imienia Ossolińskich. „Co do nas, powiadają „Narodni listy“ nie potrzeba, zdaje się, przypominać, iż świętym powinno być obowiązkiem dla Muzeum czeskiego, ażeby szacowna ta pamiątka zachowaną została dla narodu czeskiego, który z chlubą zwie Szafarzyka swym synem. Spodziewamy się, że Muzeum czeskie użyje wszelkich starań, celem zyskania dla kraju czeskiego pomienionéj bibljoteki.“

KORESPONDENCJA
KURJERA WILEŃSKIEGO.

Paryż 8 kwietnia.

(Dokończenie. Ob. N. 37.)

—Dwa lata, trzy miesiące, dni dwadzieścia upłynęło od śmierci Alberta-Franciszka-Augusta - Karola-Emmanuela księcia Saxe-Coburg-Gotha, męża królowéj Wiktorji, a trzy tygodnie temu dwór cały jeszcze nosił żałobę, królowa zaś z głębokiego żalu ani na chwilę się nie otrząsnęła. Podczas ostatniego karnawału, poselstwa angielskie za granicą, mając polecenie stosowania się do usposobienia monarchini, nie brały udziału w żadnych zabawach. Dwór księcia Wallji pierwszy zrzucił żałobę: dzwony po raz pierwszy od śmierci księcia Alberta ozwały się w Windsorze w dzień ślubu następcy tronu—królowa także po raz pierwszy od przywdziania sukień wdowich, ukazała się publicznie.

Cóż przez ten czas zupełnego oderwania od świata porabiała królowa Wielkiéj Brytanji? Odpowiedzią na to pytanie jest świeżo przez nią napisana książka pod tytułem „Rozmyślania o śmierci i wieczności.“ Początkowo odbita w Londynie w małéj liczbie egzemplarzy tylko dla rodziny królewskiéj przeznaczonych, teraz wydana w tysiącach egzemplarzy i przetłómaczona na język francuzki—praca umysłowa Królowéj Wiktorji skwapliwie rozkupywaną jest w połączoném królestwie i we Francji. Pomysł do napisania książki podała autoru następująca okoliczność.

Pod koniec życia książę Albert, choć młody i wesoły, upodobał starą niemiecką książkę złożoną z rozmyślań religijnych i czytywał ją nieustannie, jakby jakieś przeczucie ostrzegało go o rychłym skonie. Owdowiawszy, królowa zaczęła z kolei czytać ową księgę uświęconą dla niéj wagą, jaką do niéj mąż przywiązywał. Karty noszące ślady ukochanéj ręki, stały się mianowicie przedmiotem jéj uwagi; zaczęła się zastanawiać nad okresami i wykładać je wedle swéj myśli. Z tych uwag i komentarzy natchnionych cierpieniem, dokonanych w dobrowolném zamknięciu, a osnutych na tekscie niemieckim, urosła książka, która dziś wyszła na widok publiczny z tym przypiskiem znajdującym się na czele.

„Rozpamiętywania zawarte w tym tomie były wybrane i przełożone wolno z niemieckiego na angielskie przez jéj królewską mość Wiktorję królowę Wielkiéj Brytanji, która w głębokim a ciężkim smutku pogrążona, znalazła w nich źródło pociechy i zbudowania.“

Wnet, dla korzyści dusz pobożnych i prawdziwie chrześcijańskich—jak mówi jeden z dzienników angielskich—dozwolono zrobić nowe, wielkie wydanie téj książki „która teraz znajduje się już w posiadaniu każdéj, tak najbogatszéj jak najuboższéj rodziny angielskiéj.“

Tom sprzedają jednak księgarze po franków 15, ale czyż taka cena może odstraszyć purytanów i patryotów angielskich? Kilkadziesiąt tysięcy egzemplarzy sprzedano w Londynie w ciągu pół dnia. Tłómaczenie francuzkie niemniéj skwapliwie rozchwytane zostało: tam przez patryotyzm, tu kupowano przez ciekawość. Rzecz sama nie więcéj mówi, jak pierwsza lepsza anglikańska biblija—ale ciekawość najmniéj ciekawych zaostrzyć mogą klasztorne rozpamiętywania o niechybnéj śmierci i o marności świata tego, skreślone przez królowę Wielkiéj Brytanji i wielkich Indij, panią wszechmocną potęgi i skarbów téj ziemi.

— Pod wpływem ważności, jaką cesarz Napoleon przywiązuje do zabytków starożytnych, jako i muzeum gallo-rzymskiego, które zbiera w Saint-Germain, a które będzie nader ważnym dla historji Gallji nabytkiem, merowie miast francuzkich wydali rozporządzenie, oświadczające przedsiębiercom wielkich robot niwelacyjnych, których teraz pełno wszędzie, że miasto jest właścicielem wszelkich przedmiotów starożytnych, jak rzeźby, medale, monety, urny, wazony i wszelkie rzeczy, mogące figurować w zbiorach publicznych, a któreby mogły być znalezione przy rozkopywaniu gruntów w mieście i około miasta położonych.

Szkoda, że powyższe rozporządzenie nie wyszło dawniéj. Ileż tym sposobem można było ocalić skarbów—ile drogocennych dla historji materjałów byłoby zostało na gruncie francuzkim, zamiast jechać wzbogacać publiczne i prywatne zbiory Wielkiéj Brytanji!

— Maurycy Block zaczął tu wydawać poszytami, ogromną publikację pod tytułem „Dictionnaire général de la Politique.“ Współpracownikami tego dzieła są najsławniejsi publicyści i ekonomiści Francji: pp. Guizot, Rémusat, Emil de Girardin, Reybaud, Jules Simon, Parieu, Lavergne i t. d. Wyszły już trzy poszyty: A. B. C. zawierają przeszło 150 artykułów: niektóre bardzo znakomite.

Dwadzieścia lat upłynęło od 1842, w którym to roku wyszedł Słownik Polityczny, encyklopedja języka i nauki politycznéj; wydawali go wówczas, deputaci, publicyści i dziennikarze, przedmowę doń napisał Garnier Pagés. Od 1812 do 1862, jaki postęp uczynił język i nauki polityczne? Pytanie to, publikacja Blocka rozwiąże.

— Firmin Didot wydał VIII tom „Encyklopedji praktycznéj Rolnictwa.“ Tom ten potężny, zawiera 212 artykułów z 221 drzeworytami. Przedmioty ułożone alfabetycznie, wiele nauczyć mogą gospodarza i ogrodnika. Ważne to dzieło będzie ostatniém słowem ważnéj nauki uprawiania ziemi i ciągnienia korzyści z jéj płodów.

— Piśmiennictwo piękne zbogaciło się jedną tylko księgą. Są nią „Okruszyny historji“ Augusta Vacquerie. Jestto malowniczo-anegdotyczna historja wyspy Jersey, oraz poufna historja Francji i Anglji, będąca w związku z dziejami wyspy. Autor częste na stały ląd czyni wycieczki, wprowadza czytelnika za kulisy wypadków urzędowych, z właściwym sobie dowcipem rozbiera sławne z daleka widziane figury. Rzecz jest zabawna jak komedja—zajmująca jak powieść. Trzy lata spędzone w Jersey obok Wiktora Hugo i jego przyjaciół, dostarczyły autorowi nie mało ciekawych przedmiotów do opowiadania, nie mało wzorów, które zdolnie ku wiecznéj odmalował pamięci.

— Wychodzi tu po raz pierwszy zupełne tłómaczenie francuzkie dzieł Goethego. Wydanie przepyszne, zajmie trzy grube tomy. Jednocześnie Barante wydał pierwszy tom dzieł Schillera. Daleko on tu więcéj lubiony niż Goethe. Rozbójnicy, Don Carlos, Maria Stuart, znajdują zapalonych wielbicieli—nawet w dzisiejszych czasach, kiedy mało kto ma czas zastanawiać się nad Faustem. Pan Barante jest najlepszym z francuzkich tłómaczy Schillera. Przekłady jego weszły na tutejszą scenę bez przyrządu, jaki zwykle spotyka tu wszystkie dzieła dramatyczne pisarzy zagranicznych.

—Wynalazek pana Villéme, Foto-rzeźba, o któréj już wzmiankowaliśmy dawniéj, zaczyna się tu rozpowszechniać; statuetki wyszłe z pracowni Villema są udatne, podobne i tanie—trzy warunki powodzenia dostateczne. Chcielibyśmy opisać sposób téj mechanicznéj rzeźby czytelnikom—sprobujemy: chociaż nie zupełne, to przynajmniéj ogólne powezmą z opisu wyobrażenie o procederze Villema.

We środku sali okrągłéj oświeconéj z góry, znajduje się podwyższenie drewniane na ćwierć łokcia wysokie, a podzielone na 24 równe poddziały ponumerowane od 1 do 24. W około, przy ścianie sali, odpowiednio do 24 podziałów zrobionych na podniesieniu, umieszczono 24 szkła, czyli kamery obscury odbijające na raz 24 wizerunki wzoru ustawionego we środku sali na podniesieniu. Otrzymawszy 24 kopie wzoru, przylepia się je wedle numerów na wstążce tektury, którą się wprowadza w przyrząd powiększający, rodzaj latarni czarnoksięzkiéj. Ta, niby chińskie cienie niemal naturalnéj wielkości, rzuca fotograficzne odbicia na stojący naprzeciwko ekran ze szkła malowanego.

Poza tym ekranem, na stole, stoi metalowa taca podzielona również na 24 poddziały: na niéj znajduje się przytwierdzony materjał do żłobienia, kawał gliny lub wosku. W tak ustawiony przyrząd, wchodzi foto-rzeźbiarz, siada za ekranem pokazującym cienie chińskie, i końcem pantografu znaczy sylwetkę fotografji N 1, drugi koniec instrumentu znaczy tenże sam kontur na ofinie.

Taż sama operacja powtórzona dwadzieścia cztery razy na dwudziestu czterech fotografjach, znaczy na glinie powierzchowny obrys przedmiotu. Następnie oznacza się kontury wewnętrzne, jak dziurki od nosa, wklęsłości uszu i ust, fałdy odzienia. Wtedy pantograf chodzi po liniach światłych któremi fotografja oznacza wklęsłości i wypukłości. Powtarzając tę operacją, dochodzi się do odrysowania płasko rzeźby. Wedle téj niby pieczątki, pan Villémé robi odcisk wypukły, i odlewa go z gipsu. Cała operacja trwa daleko krócéj jak czas do jéj opisania potrzebny. Wynalazca który był pierwiéj rzeźbiarzem, zręcznie i biegle działa. Wynalazek jego jeszcze w kolebce, ma wielką przyszłość przed sobą.

W ogrodzie aklimatyzacji przygotowują wystawę psów, na wzór tylko co ukończonéj Londyńskiéj wystawy psiego rodu. Było tam 1200 psów; podzielono je na 63 klasy. Zebrano wszelkie gatunki, począwszy od małego pieska noszonego w zarękawku, aż do najpotężniéjszego brytana. Wszystkie te zwierzęta sprzedawano po cenach bajecznych: 1000 funtów (25,000 franków) była średnia cena psów gończych, uształconych do polowania na lisa. Wyżły sprzedawano po 500 funtów; psy do polowania na grubą zwierzynę płacono po 25000 franków; legawce po 300 gwineów. Jednego Terenewczyka ceniono po 35 tysięcy franków. Wystawa buldogów była mianowicie znakomita.

Taż sama historja powtórzy się kubek w kubek w bulońskim lesie w miesiącu maju. Tym czasem podziwiamy tam tak zwaną Gorille, małpę nadesłaną świeżo z Afryki. Jest ona podobna jak dwie krople wody do murzyna. Czy to człowiek zniżony, czy też małpa kandydatka do człowieczeństwa? na to pytanie nawet naturalista Chaillu opowiadający widzom zwyczaje i naturę tego szczególnego zwierza, nie odpowiedział.

Jest ono bardzo niedawno znane ludziom. Do Europy przywieziono ten rodzaj małp pierwszy raz przeszłego roku w postaci szkieletu bez jednéj nogi. Przysłali go do muzeum historji naturalnéj w Lyonie, strzelcy z Gabonu.

Brak téj nogi tak wytłómaczyli, że strzeliwszy do stworzenia na trzy metry wysokiego, a zupełnie podobnego do człowieka, sądzili, iż popełnili zbrodnię, i uciekli. W parę dni dopiéro myśląc, że to może być małpa, poszli szukać do kniei: znaleźli nieżywe zwierzę bez nogi, która widać odstrzelona, odpadła.

Teraz przywieziono taką żywą małpę. Widok tego stworzenia, którego od murzyna rozróżnić nie można, zamkniętego w żelaznéj klacie—bardzo przykre czyni wrażenie—nie można się pozbyć myśli, że to zwierzę ma duszę...

Były redaktor Cosmosa, uczony ksiądz Moino, zaczął tu wydawać przegląd Naukowy pod tytułem Światy. W ostatnim poszycie tego pisma opowiada trzy wypadki prawdziwe, dowodzące myślącéj czułości zwierząt.

Niedawno w departamencie de la Meurthe, przybył do oberży podróżujący handlarz win i miał z sobą sukę. Suka oszczeniła się podczas kiedy pan jadł wieczerzę. Nie mogąc jéj zabrać z sobą, a mając pilne interesa, polecił sukę opiece gospodarza, a sam odjechał o blizko dwie mile daléj, obiecując wstąpić z powrótem. Sukę zamknięto, a pan odjechał. Jakież było jego zdziwienie, kiedy nazajutrz rano zastał u drzwi domu, do którego pojechał, swoją sukę z sześciorgiem szczeniąt!! Drzwi otwarte dały nieboraczce sposób pogodzenia przywiązania do pana z miłością macierzyńską: sześć razy w ciągu nocy przebiegła przestrzeń dzielącą dwa domy, za każdym razem niosąc w pysku jedno z nowo narodzonych dzieci.

Inny wypadek podobnież dowodzący tkliwości psiego serca, stał się także we Francji téj wiosny. Pies zdechł z głodu na grobie swojego świeżo pochowanego pana. Poszedł za trumną na cmentarz, zkąd po zasypaniu dołu gwałtem musiano go wyprowadzić. Uwolniony, natychmiast na mogiłę powrócił; tam przez stróżów odpędzany, zawsze powracał, leżał, wył żałośnie parę dni i nocy—nareszcie znaleziono go nieżywego.

Bohatérką trzeciego dramatu, jest jaskółka. Jakiś psotnik przywiązał biedaczkę za łapkę sznurkiem do komina na dachu szkoły żeńskiéj w Orleanie. Posłyszawszy jéj krzyki wszystkie okoliczne jaskółki się zbiegły, złożyły walną radę, zaczęły kolejno dziobać sznurek, usiłując przeciąć węzeł gordyjski tak jak Aleksander. Ale niestety! sznurek był mocny, a dziobki słabe. Widząc bezsilność swych trudów, towarzyszki zaczęły ciągnąć niewolnicę za skrzydła, nogi i ogon,— ale i to na nic się nie przydało: nawyrywały mnóstwo piórek, ale nie zerwały fatalnych pęt. Wyczerpawszy środki ratunku, lecz nie poświęcenie swoje, jaskółki poczuły się do obowiązku żywienia siostry niewolnicy, aż silniéjsza ręka z więzów ją wyswobodzi. Dość długo nań czekały, bo jaskółka uwięziona we wtorek, dopiéro w sobotę uwolnioną została. W ciągu tych czterech dni, na niczém jéj nie zbywało: miała podostatkiem muszek, jak również pieszczot i pocieszających świergotów.

Nakoniec wysłany na dach kominiarz uwolnił ptaszynę z wielką radością młodych uczennic, które ten cały dramat z okien obserwowały.

Nie jestto już same tylko instynktowne uczucie, ale miłość wyrezonowana, porównywająca, sądząca i biorąca postanowienie w obec oznaczonego celu. Nie sąż to objawy wzniosłościumysłu, któréj nawet sam człowiek, tak próżny w swójéj królewskości, bardzo rzadko daje przykłady?

Jeszcze jedna wiadomość, à propos zwierząt. Przed kilku dniami przybył do Paryża magnat angielski książę Beaufort, z dwiestu psami gończemi, w zamiarze polowania na wilki w lasach poiteveńskich na południu Francji. Wiadomo, że rasa wilków od niepamiętnych czasów wyginęła w Anglji— we Francji zaś, a mianowicie w Poitiers jest ich co niemiara. Angielski myśliwiec został więc powitany w téj prowincji z wielką radością. Szlachta francuzka zamierza towarzyszyć mu tłumnie na łowy.

Książę jest myśliwcem z professji. Odziedziczył miljon dochodu pod warunkiem, iż będzie polował sześć dni na tydzień. Inny paragraf testamentu obowiązuje go, ażeby wydawał rocznie 250,000 fr. na utrzymanie sfory i stajni. Testator naznaczył zarazem opiekunów czuwających nad wykonaniem swoich rozporządzeń, a w razie niedopełnienia takowych, upoważnił ich do zwalenia testamentu.

Książę skazany na wieczne polowanie, przybywszy do Paryża zajął hotel na Polach Elizejskich z końmi i psami. Paryżanie przez dzień cały oblegali pałac, przypatrując się rasowym dwudziestu koniom i dwiestu psom i dziesięciu powozom, z których składał się tabun koczującego Anglika, przenoszącego swój dobytek z miejsca na miejsce powozami i furgonami umyślnie ku wygodzie drogocennych zwierząt wynalezionemi.

Odpocząwszy dzień jeden, wszystko to wyruszyło koleją południową do Poitiers, gdzie już, jak donoszą dzienniki, rozpoczęto łowy.

Σ.

ROZMAITOŚCI.

— Niedawno w Paryżu po ukończeniu wieczornego nabożeństwa w jednym z kościołów, stróż przed zamknięciem drzwi obchodził z latarką w ręku kaplicę, gdy nagle usłyszał w kącie jakiś ryk. Podszedłszy do miejsca, skąd się dawał słyszeć, na jego spotkanie wyszło z za ławek ciemne czworonożnie stworzene. Oświeciwszy je latarnią z zadziwieniem ujrzał, że to była młoda kobiéta w żałobie, podchodząca doń na czworakach. Na zapytanie co tu robi, odpowiedziała, że szuka męża. „Męża pani szukasz, lecz czyliżby on się mógł tutaj znajdować? co to za człowiek?“ spytał stróż. „Łatwo go poznać, odpowiedziała kobiéta, on się przemienia w tygrysa, lwa, hippopotama, wedle woli, wczoraj był lwem i uciekł do tego lasu a ja zamieniłem się w lwicę, przyszłam tutaj i jęłam ryczeć, żeby dać mu o sobie wiedzieć. Musisz wiedzieć w jakiéj jaskini on się ukrywa, prowadź mnie tam, prowadź natychmiast!“ Przekonany, że ma do czynienia z obłąkaną, stróż udał, że jest gotów wypełnić jéj żądanie i przyrzekł zaprowadzić ją do męża. Tym sposobem udało się mu wyprowadzić ją z kościoła i oddać sierżantom. Późniéjsze badania okazały, że ta kobiéta dostała pomieszania skutkiem rozpaczy po śmierci męża, który umarł nagle. Umieszczono ją w domu obłąkanych.

— Niektóre znakomitsze bibljoteki w Europie otrzymały z Australji piękną książkę, wydrukowaną z całym zbytkiem typograficznym, okazującym jak wielkie postępy poczyniono w téj części świata. Jest to katalog bibljoteki publicznéj w Melbournie, mieście założoném dopiéro w 1837 r., a które zaczęło wzrastać zaledwie od 1852 roku. Książka ta, któréj każda strona otoczona jest czerwonemi ozdobami, przedstawia szczególną ciekawość; każda litera i każda winjeta początkowa (katalog ułożony jest w porządku alfabetycznym według nazwisk autorów) przedstawia, równie jak i winjety końcowe, jeden z okazów flory australskiéj, co nadaje téj książce nowy powab dla botaników i lubowników sztuki. Bibljoteka publiczna w Melbournie, została założona w 1853 r., w epoce, w któréj ludność tego miasta w 1846 roku wynosząca 10,000 wzniosła się jakby czarodziejstwem do 80,000. Parlament wyznaczył 10,000 f. st. (420,000 złp.) na zbudowanie stosownego gmachu a 3,000 f. st. (126,000 złp.) na kupno książek. W roku następnym udzielono na ten podwójny cel, około 1,200,000 złp.; w 1858 r. przeznaczono na rozszerzenie zabudowań 820,000 złp. Bibljoteka została uroczyście otwartą d. 24 maja 1859 r. Główna sala dzieli się na oddziały tworzące niejako osobne sale, z doskonałemi wentylatorami umieszczonemi nad szafami, podobnie jak w bogatéj bibljotece Luwru. Bibljoteka posiada 30,000 tomów, między któremi znajdują się dary 300 osób. Żadne środki ograniczające nie tamują swobody pracy osób uczęszczających; nawet nie ma tam żadnych dozorujących. W katalogu wspomnianym, z wielką szczerością i prostotą jest wzmiankowane, że administracja nie posiada funduszów na opłacenie dozorujących. Zresztą przekonano się, że bibljoteka dotąd poniosła stratę nie przenoszącą 7 f. st. (około 300 złp.), a rocznie uczęszcza do niéj 160,000 czytających. Stoły ustawione w głównéj sali i w galerjach urządzone są na 350 osób. Rozmieszczone w różnych punktach, a nie zebrane w jedném miejscu, tę przedstawiają korzyść, iż czytelnik znajduje tuż pod ręką specjalne książki z téj gałęzi nad którą pracuje. Takie urządzenie, które wszakże rzadko napotyka się w wielkich bibljotekach, staje się niezbędném z powodu specjalności studjów i massy dzieł wychodzących w obecnym czasie.

— Podług sprawozdania angielskich komor celnych z roku 1862 względem przywozu do Wielkiéj Brytanji niektórych przedmiotów z rozmaitych krajów, mamy następne dane.

Lnu i pakuł lnianych:

	r. 1861.	r. 1862.
	cent. *)	cent.
Z Rossji i Prus . .	1,031,044	1,387,133
„ Belgji	130,216	163,405
„ Hollandji	123,404	139,790
„ z innych krajów . .	49,015	108,023
	1,333,679	1,798,351

Konopi i pakuł konopnych:

	cent.	cent.
Z Rossji	480,339	608,999
„ Wysp Filipińskich .	212,743	173,478
„ posiadłości Austr. .	67,983	125,839
„ Indij wschod. ang. .	19,514	22,536
„ innych krajów. . .	11,475	50,915
	792,054	981,765

Lnianego i konopnego siemienia:

	kwar. **)	kwar.
Z Rossji z półn. portów.	221,927	318,420
„ „ południo. „	291,577	259,082
w ogóle. .	513,504	577,502
Z Indij wschod. ang. .	544,256	423,697
„ innych krajów. . .	102,510	87,273
	1,160,270	1,088,472

Łoju:

	cent.	cent.
Z Rossji	673,997	438,382
„ innych krajów. . .	313,632	306,798
„ południ. Amer. . .	255,324	253,487
„ Austrji	66,621	104,580
	1,309,574	1,103,247

Desek i t. d.

	cięż. ***)	cięż.
Ze Szwecji i Norw. . .	484,909	528,551
„ Rossji	264,740	291,680
„ innych krajów. . .	127,080	143,073
„ Indji wsch. ang. . .	84,988	599,672
	1,726,617	1,552,976

Pszenicy.

	kwar.	kwar.
Ze Stanów Zjednocz. .	2,507,744	3,724,770
„ Rossji	1,041,461	1,327,158
„ Prus	1,037,733	1,450,484
„ półn. Amer. ang. .	549,525	861,452
„ Egiptu	339,811	759,036
„ Turcji, Mołd. i Wolosz.	231,0 4	390,068
„ Francji	180,903	225,835
„ Danji.	228,157	145,338
„ miast. hanzeat. . .	214,146	146,701
„ Meklemburga . . .	122,248	93,161
„ innych krajów . . .	470,043	336,267
	6,912,815	9,469,270

— Niedawno przyprowadzono do poprawczéj policji w Paryżu, młodą dziewczynę ujętą za żebraninę. Sędzia zaczął ją napominać. „Czy niemogłaś—mówił—znaleźć pracy popłatniejszéj, niż żebranina? Ileś zbierała żebrząc?“... „Od 12 do 16 fran.“ (od 20 do 25 zł.) skromnie odpowiedziała dziewczyna. I w saméj rzeczy, nie można znaleźć w Paryżu roboty więcéj popłatnéj, gdyż zwykle kobiety tam zaledwo trzy złote zarobić na dzień mogą.

*) Centner (Cnt) 112 angielskich funtów lub 3 pudy i 4 funty rossyjskie.

**) 70 kwarterów to 50 naszych beczek.

***) Ciężar (Loads) zawier 50 stop sześciennych.

O G Ł O S Z E N I A.

Минскій приказъ общественнаго призрѣнія симъ объявляетъ, что по опредѣленію, 25 января 1863 года состоявшемуся, будутъ въ ономъ продаваться съ аукціоннаго торга заложенное и просроченное имѣніе Осецище помѣщика Августа Станиславова Любельскаго, состоящее Минской губерніи Борисовскаго уѣзда въ 3 станѣ, въ коемъ и принадлежащихъ къ оному деревняхъ Осецище, Заольховье, Рожно и Федорки поселено по 10-й ревизіи временно объязанныхъ дворовыхъ людей 6 и крестьянъ 102—итого 108 съ принадлежащею къ нему землею и всякимъ на оной господскимъ строеніемъ. Торгъ назначается 22, а переторжка 27 мая 1863 года въ 11 часовъ утра. Почему желающіе купить благоволятъ явиться въ сей приказъ въ назначенный день и во всякое до торга время разсматривать бумаги, до производства продажи о сящіяся. 3—198

Miński urząd opieki powszechnéj niniejszém ogłasza, iż z decyzji onego 25 stycznia 1863 roku nastałéj sprzedawać się będzie z licytacji zastawiony i w terminie niewykupiony majątek Osieciszcze ob. Augusta syna Stanisława Lubelskiego położony gub. Mińskiéj, borysowskiego pttu w 3 cyrkule, w którym oraz w należących do onego wsiach, Osieciszcze, Zaolchowie, Rożno i Fedorki, liczy się osiadłych podług 10-go popisu czasowo-obowiązkowych ludzi dwornych 6 i włościan 102—razem 108, z należącemi gruntami i wszelkiemi budynkami. Licytacja naznacza się na 22 a przetarg na 27 maja 1863 r. o godzinie 11 z rana. Życzący nabyć, raczą zgłosić się do tegoż urzędu na termin wskazany, gdzie też mogą przejrzeć w każdym czasie papiery téj sprzedaży dotyczące. 3—198

Отъ Виленскаго губернскаго правленія объявляется, что въ слѣдствіе постановленія его, 15 февраля сего года состоявшагося, на удовлетвореніе признанной подлежащею безспорному взысканію претензіи жены рядоваго Катерины Глебусовой къ дворянину Якову Дыдзинскому, по заемному письму въ 200 руб. съ процентами, простираемой, подвержена въ публичную продажу принадлежащая ему Дыдзинскому 1/12 часть фольварка Поорань Трокскаго уѣзда въ 4 станѣ состоящаго, заключающаго земли 584 дес., оцѣненнаго по десятилѣтней сложности чистаго годоваго дохода въ 4326 руб., и для произведенія таковой продажи, назначенъ въ присутствіи Трокскаго уѣзднаго суда торгъ 13 числа мая мѣсяца сего 1863 года, съ 11 часовъ утра, съ узаконенною послѣ онаго чрезъ три дня переторжкою. Желающіе разсматривать бумаги, относящіяся къ этой публикаціи и продажѣ, могутъ найти оныя въ Трокскомъ уѣздномъ судѣ. Марта 13 дня 1863 года.

Совѣтникъ *Гецолдъ.*
Секретарь *Комаръ.*
Столоначальникъ *Кодзь.* 2—191

Wileński rząd gubernjalny ogłasza, iż skutkiem postanowienia swego 15 lutego roku bież. nastałego, na zaspokojenie bezsprzecznéj pretensji żony szeregowca Katarzyny Glebusowéj do obywatela Jakuba Dydzińskiego za obligiem na 200 rub. z procentami, oddaje się na licytację należąca do niegoż Dydzińskiego 1/12 część folwarku Poorań, pttu Trockiego w 4 cyrkule położonego, zawierającego gruntów 584 dz. oszacowanego podług dziesięcioletniéj summy przecięciowéj czystego rocznego dochodu 4326 rub. i termin téj licytacji naznaczono w izbie posiedzeń Trockiego sądu powiatowego 13 maja 1863 roku o 11 godzinie z rana z prawnym we trzy dni przetargiem. Życzący przejrzeć papiery téj sprzedaży dotyczące mogą je znaleść w Trockim sądzie powiatowym. 13 marca 1863 roku.

Radca Giecołd
Sekretarz Komar
Nacz. stołu Kodź. 2—191

Meble orzechowe, Fortepjan palisandrowy i POWOZ sprzedają się w Kardynalji, na przeciwko S-to Jańskiego kościoła, w mieszkaniu pomocnika Pocztmejstra. 4—206

Panowie dziedzice, życzący mieć niemieckich nadleśnych, leśniczych, umiejętnych ogrodników, kommisarzów, ekonomicznych inspektorów, mogących się zająć zarazem utrzymaniem niemieckich robotników, upraszają się o zgłaszanie się i robienie umów.
Kommissant ZOLLITSCH przy ulicy Ostrobramskiéj w domu Popowa N. 10. 2—196

MASZYNKI DO NAKŁÓWANIA CIAŁA.

Słynne narzędzie zwane ożywicielem (Lebenswecker, Le Reveilleur), wynalazku d-ra Baumscheid, sprowadzające na zewnątrz ciała wszelkie humory szkodliwe, otrzymało upoważnienie francuzkiéj akademji Medycznéj. Wprowadzone do Francji przez Polaka d-ra Lipkau, sprawia do zadziwienia pomyślne skutki w chorobach nerwowych, przeciw reumatyzmom, podagrze, sparaliżowaniu ciała po apoplexyach, jak również przeciw chronicznemu osłabieniu żołądka, piersi i t. d. Nieoceniona metoda leczenia za pomocą tego narzędzia tém większą ma wartość dla chorych, że jest dla każdego łatwą i przystępną, a sprawia nieuchronnie pomyślny skutek w licznych cierpieniach.

Książeczki z opisem użycia w języku francuzkim przez d-ra Lipkau jak i samo narzędzie pod jego nadzorem w Paryżu najdokładniéj wykończone znajdują się u panów aptekarzy Chróścickiego w Wilnie i Ruckera we Lwowie. 1—237

FOLWARK o 3 mile od Wilna przy trakcie Lidzkim z wysiewem oziminy 6 beczek od 23 kwietnia 1863 r. oddaje się w dzierżawę; bliższa wiadomość u dziedziczki Michałowskiéj w Wilnie, na Pohulance w d. Nawlickiéj. 3—210

TUSCULANUM, willa pod Wilnem, na prawym brzegu Wilji położona, jest do wydzierżawienia od Ś. Jerzego, ze wszelkiemi zabudowaniami, oranżerją, ogrodami, gruntem i t. d. Wiadomość bliższa w Kantorze Redakcji Kurjera. 5—188

Продается двумѣстная Карета Варшавской фабрики Бриля и пара сѣрыхъ лошадей за умѣренную цѣну, спросить у сторожа въ домѣ Волка при Острой Брамѣ. 2—219

Kareta podwójna Warszawska fabryki Brühla; para koni siwych, jest do sprzedania za umiarkowaną cenę w domu Wołka pod Ostrą Bramą. Zapytać u stróża. 2—219

ZAKŁAD ROLNICZY
Albina Kohna i S. Jungera
w WILNIE
przy ulicy Wielkiéj (Zamkowéj) w domu JW. Marszałka Kosski.

Otrzymał znaczny transport CZERWONEJ KONICZYNY styryjskiéj; oraz różowe KARTOFLE RIO-FRIO. 1—236

КОММИСІОННЫЙ и ТОРГОВЫЙ ДОМЪ ПАШОЛЬДТА и Комп. въ Ковнѣ предлагаетъ свои услуги для всякихъ торговыхъ сдѣлокъ и вмѣстѣ съ тѣмъ рекомендуетъ свой складъ Китайскихъ чаевъ, продаваемыхъ оптомъ и раздробительно по постоянной, но умѣренной цѣнѣ. Цѣны отъ 85 коп. до 2 р. 60 к. за бандеролеванный фунтъ. 1—231

DOM KOMISSOWO - HANDLOWY PASCHOLDT i Komp. w Kownie ofiaruje swoje usługi we wszelkich handlowych tranzakcjach i zarazem rekomenduje swój skład Chińskiéj herbaty en gros i en détail po cenie stałéj ale umiarkowanéj. Ceny od 85 kop. do rub. 2 k. 60 za funt banderolowany. 1—231

FABRYKA
Ma **chin**
I NARZĘDZI ROLNICZYCH
oraz LEJARNIA ŻELAZA i BRONZU
TOMASZA HEJDUKIEWICZA
w KOWNIE.

Poleca na nadchodzącą porę: PŁUGI różnych systemów, BRONY, DRAPACZE, SIEWNIKI do koniczyny i traw, WOZY FORNALSKIE, półtoraczne i kolejne na żelaznych osiach z najlepszego żelaza szwedzkiego. 1—226

W Sobotę zginął piesek mały, chart angielski, koloru ciemno popielatego z obrączką skórzaną na szyi—imie ma Bibi—kto by go znalazł proszony jest odprowadzić go lub dać znać do domu Biskupa przy ulicy Zamkowéj, otrzyma nadgrodę Rs. 2. 1—233

ВАЖНОЕ ОБЪЯВЛЕНІЕ ДЛЯ КОМПОНИСТОВЪ.

ЗАВЕДЕНІЕ ДЛЯ ПЕЧАТАНІЯ НОТЪ
А. О. ГАММЕРЪ
и Ко. въ Вѣнѣ, Biberstrasse 659

принимаетъ къ немедленной работѣ композиціи на всѣхъ внѣшнихъ и заграничныхъ текстахъ и обѣщаетъ при дешевой цѣнѣ изящную выдѣлку.

Также принимаются этимъ заведеніемъ хорошія композиціи къ печатанію своимъ иждивеніемъ. 4—211

Прибывшіе въ Вильно съ 8 по 10 апрѣля 1863 г.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом.: Графъ Кейзерлингъ мир. посред., Чижъ Кондратъ, Захаревичъ, Мокржецкій мир. посред., Бялозоръ Иванъ, Марцинoвскій Іосифъ, Бениславскій Брониславъ, Козелло Константинъ, Свенторжецкій Эдмундъ губ. секр., Козловскій Казимірь, Глебовичъ Іосифъ, Томашевичъ губ. сек., г-жа Бялоцка Елена съ дочерью, помѣщ.: Чернявская Станиславая, Станишевска Іоанна, Рогальская Констанція, Томашевская Іоанна жена надв. совѣт., Генцъ подпол., Козловскій Эвген. кап., Желиговскій губ. сек., Сперскій Болесл. губер. секр., Вальденбургъ Владис.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНСКИ. Кол. совѣт. Антонъ Яновскій, помѣщ. Генріета Винчина, начальникъ стан. при Варшав. жел. дор. Густавъ Гордъ, докторъ Ипшейнъ, Елисавета Дехтерова, купцы: Василій Нестровъ, Лапинъ и Центнершверъ.

UWIADOMIENIE.

Mam honor zawiadomić szanowną publiczność, że przyjechałem z Warszawy i przywiozłem najświeższy transport obuwia, damskie prunelowe po Rs. 1 kop. 50, łajkowe po Rs. 1 k. 50, męzkie od Rs. 2 kop. 70 do 4, łajkowe, lakierowane i dziecinne botynki, kozłowe trzewiki i buty, po najumiarkowańszych cenach. Mam nadzieję, iż szanowna publiczność zadowolnioną zostanie.

Przy ulicy Dominikańskiéj w domu Kwiatkowskiego obok kościoła Dominikanów.

Kupiec KOMPANCOW. 1—235

SZPRYCOWANIE I PIGUŁKI Z RO-ŚLINY MATICO.

P. Grimault et Comp. Aptekarzy w Paryżu. Nowe lekarstwo, przyrządzone z liści peruwjańskiego drzewa zwanego Matico, leczy szybko i radykalnie zaniedbane słabości blenorargji i najuporczywsze rzerzączki. Użycie tego lekarstwa nie zostawia po sobie nigdy niebezpiecznych następstw, jakiemi są: zwężenie kanału i nabrzmienie kiszek. Od chwili pojawienia się tego środka najsławniejsi lekarze paryzcy pp. Cazenave, Puche i Ricord, wszelkich innych lekarstw swym chorym przepisywać zaprzestali. Szprycowanie z Matico używa się w początkach słabości, Pigułki zaś w wypadkach chronicznych i zadawnionych, ktdrym ani Balsamem Kopaiwy aui Kubebą, ani siarczanem cynku, saletrzanem srebra lub siarczanem miedzi zapobiedz nie było możności.

Składy w Polsce: w Warszawie dla pp. aptekarzy u p. Józefa Mrozowskiego ulica Podwale N. 482 dla pp. aptekarzy, w Wilnie u p. Chróścickiego, we Lwowie u Ruckera pod srebrnym orłem i w Krakowie w aptece p. Molędzińskiego pod Barankiem. 3—139

DEPO
Fotograficznych
preparatów czysto chemicznych i papierów rozmaitych do tejże fotografji, po cenach znacznie zniżonych w aptece A. SZERSZEWSKIEGO w Wilnie, a mając stosunki z temi zakładami za granicą, przyjmuje w komis sprowadzenie rozmaitych narzędzi fotograficznych. 6—126

Przyjechali do Wilna od 8 do 10 kwietnia 1863 r.

HOTEL NISZKOWSKI. Ob.: Hr. Keiserling sędzia pojed. Czyż Kondrat. Zacharewicz. Mokrzecki sędz. pojed. Białłozor Jan. Marcinowski Józef. Benisławski Bron. Koziełło Konst. Swiętorzecki Edmund sekr. gub. Kłoczkowski Kazim. Hlebowicz Józef. Tomaszewicz sekr. gub. Panie: Białocka Helena z córką. Obywatelki: Czerniewska Stanisława. Staniszewska Johanna Rogalska Konstancja. Tomaszewska Johanna żona rad. dw.— Hentz podpułk. Kłoczkowski Eug. kap. Żelichowski sekr. gub. Sperski Bolesław sekr. gub. Waldenburg Władysław.

HOTEL POZNAŃSKI. Rad. kol. Antoni Janowski. obyw. Henryka Winczyna. Nacz. st. przy warsz. żelaz. kolei Gustaw Hord. Doktor Ipszejn. Kupiec Wasili Nesterow. Elżbieta Diechtierewa. Kupcy Łapin i Centnerszwer.

Дозволено Ценсурою. 10 Апрѣлѣ 1863 г. Вильно.

W drukarni A. H. Kirkora.